

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Nr. de Duminică :

Pe un an . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Multămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XIV.

NUMĂR POPORAL

Nr. 45

Fruntași ai neamului.

(**) Mai rar cineva, care să prinda așa de bine nota situației, să concretizeze printr-o singură faptă caracterul unei epoci, cum a făcut-o dăunăzi domnul Kormos-Alexandrescu. Domnia sa face parte din pleiada oamenilor noștri meritoși, cari iscălesc manifeste la zile mari și candidează la deputație și este, cum zicem noi pe podobie, — „președintele clubului comitatens al partidului național român din Murăș-Turda"... În această din urmă calitate d-sa a publicat acum în fața alegerilor de congregație, o convocare către cetățenii electori, rugându-i să ia seama și să vegheze, ca la un anumit termen, pe care îl și indică în rîndurile dela gazetă, să se prezinte și sub conducerea d-sale, să-și deie votul pentru candidații noștri. A pus apoi datul și a iscălit frumos cu trei nume convocarea, care în curînd a și văzut cerneala tiparului.

— Iată un conducător harnic, un fruntaș care nu stă cu mâinile în sin, iacă un șef local ce-și ridică glasul, când e vorba de muncă. Așa ne ziceam noi, văzând manifestul domnului Alexandrescu-Kormos. Mare ne-a fost deci mirarea, când la vre-o săptămână ne vine vestea: în Murăș-Turda am căzut pe toată linia. Cum

se poate asta, — ne întrebam noi, — doar acolo veghiașă fruntașul nostru, care convoacă și iscălește? În câteva zile ne-a luminat corespondentul, spunându-ne în vorbe plângătoare, că n'a fost nici vorbă de vre-o organizare, că toată rușinea asta a mers neted, fără ca vre-unul dintr'ai noștri să se miște, dimpotrivă s'au dat cu toți la brazdă și nici n'au crîcnit. Cât despre domnul Kormos, dânsul habar n'a avut de toată povestea, la vot nici n'a venit, ba nici terminul alegerii nu-l știa, fiindcă chiar în convocarea cu care a inundat ziarele, dânsul l-a fixat cu vre-o două săptămâni mai târziu, decât era în realitate... — Așa o ducem noi, cu toată președinția domnului Alexandrescu, părăsiți și vai de capul nostru, — încheie în ton elogios modestul nostru corespondent.

Fii pe pace, iubite părinte, mîngăie-te și te resemnează: în toate părțile a fost cam așa. Domnul Kormos, al d-tale, nu e singurul fruntaș, care veghiașă și muncește așa fel. Vai, sînt mulți acești șefi și subșefi, cari iscălesc și pun „manu propria”, decăteori vine vorba să li se deie cinste. Ei stau în fruntea mesii la praznice, țin cuvântări duloase și sughiță de emoție când amintesc cum a trecut Dunărea împăratul Traian, li se umflă vinele sub tâmple și sînt roșii ca racul, când

cu nobilă indignare vestejesc nedreptățile neamului, iar de încheiere fac jurăminte solemne, că până la ultima picătură din vine au să lupte... Totdeauna te împiedeci de acești „luptători” venerabili, înaintea cărora trebuie să-ți descoperi capul cu cuviință și să nu te puie păcatele, părinte, să li te împotrivești cu două vorbe, că te-ai prăpădit și nu mai vezi brăul roșu. Pe la adunări inofensive băjbăie locul de ei, ei se ridică în picioare, când taraful de lautară a intonat cele dintâi acorduri din „Deșteaptă-te române”, iar la banchet abia așteaptă să se ivească friptura, ca să se scoale și să-și spuie toastul. Numai când vine vorba de muncă desinteresată, de-o pășire tranșantă și îndrăzneată numai atunci i-a înghițit pămîntul. Atunci sînt bolnavi ori sînt răgușiți, atunci le-a răcit cocoana și are friguri de patruzeci de grade, atunci sînt siliți să plece negreșit la băiat la școală, ori au un termen la judecatorie într'un proces, dela care nu pot lipsi. Domul Kormos dela Murăș-Turda, care ne inspiră aceste rînduri, și pe care n'avem fericirea de a-l cunoaște mai de aproape, sîntem încredințați că nu este cea mai negliabilă figură în această ilustră galerie de conducări ai neamului...

Iată înfrîngerile acestor zile la ale-

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“

Noembrie.

Ascult afară vîntul toamnei, —
Acelaș cînt de depărțire,
Ce-mi tremură în gînd și 'n suflet,
Intunecînd credința mea.
Credința! Pisc mărș de munte,
Se clatină așa 'neștire,
Prăpaștia-i deschisă largă,
Și piscul, piscul va cădea.

Ascult afară vîntul toamnei.
Regrete-ascunde el și dor
Și strigătul de răsvrătire,
Că piere tot ce ne-a fost drag,
Acelaș strigăt, ce pătrunse
În zări cu recele-i fior,
Cînd, ca să nu mai vii, străino,
Tu ai trecut al casei prag.

Ascult afară vîntul toamnei
Cum rupe-a crengilor podoabe
Cu mîna de amant sălbatec,
Care se vede înșelat.
Și cînt de jalnic este plînsul
Celei mai triste dintre roabe
Pe care-odăi a sărutat-o
Mărșul zilei împărat.

L'ascult... și una câte una
Din pomul visurilor mele,

Cu mîna de amant sălbatec,
Care se vede înșelat,
Rup florile îmbobocite,
Și inima mi-o rup cu ele,
Că 'n fiecare e o rază
Din sufletul înfiorat.

Și-o rază de nădejde-i prinsă
De orice gingașă petală,
O lume este tînuță
În ori și ce boboc de floare,
O lume de visări, de doruri,
Avînturi, și de îndoială
O lume ce-o zădăresc eu singur
Cu mîna mea răsbunătoare.

O, vîntul toanei, vîntul toamnei
Par'că mă chiamă undeva.
M'aș duce, Doamne, cum m'aș duce,
Urmînd al păsărilor zbor,
De-aș ști că mă așteaptă 'n cale
Pierduta tinerețe-a mea,
Cu mine cel de altă-dată,
Cu mine, de care mi-e dor.

Ascult afară vîntul toamnei, —
Năvălitori sălbateci, cruzi
Își cîntă marșul, care pare
Al Mărei răsvrătît talaz.
Din viersul lol am prins o notă,
Și ochii mei de lacrimi uzi
Se 'ntorc mîngăietori spre chipul
Mironosiței din pervaz..

I. U Soricu.

CORBII.

De Em. Gârleanu.

În portul penelor lor negre, corbii sînt paseri de doliu. Pe luciul albastru și curat al cerului, sborul lor par'că duc ceva din miazmele mocirlelor de pe pămînt... Poate că dela penele lor s'a luat culoarea neagră drept culoare a mîhnirii, a morții. Căci nu e ciudat ca măcar un fulg de pe trupul lor să nu fi împrumutat nimic, nimic din resfrîngerea luminoasă și strălucită a zilei? Nu e ciudat ca din miile și miile de fețe în care-s îmbrăcate lucrurile pămîntești, nimic să nu le fi atins penele, ci numai în negrul posomorît al nopții să se fi înfășurat? Și cu toate aceste au puterea să se ridice în soare, să se scalde în razele lui ca ciocârliă, să străbată aerul ca privighetoarea! Se pot răcori în roua dimineții, și cu toate aceste o desprețuesc; se pot hrăni din roada pomilor, și nici nu se ating de ea. Își adăncesc ciocul în trupul putrezit al mortăciunilor, în hoitul rămas pe drum al fiarelor. Se hrănesc, lacomi, din stărvuri, răsufliă cu nesașiu miazmele putrede. Și picătura de sânge, pe care au norocul să o mai găsească încă neînchegată, le potolesc setea mai bine ca apa isvorului răcoritor.

Iar cînd ura oamenilor de pe pămînt isbucnește, cînd simțul înăscut de fiară acopere toate celelalte însușiri ale sufletului omenesc, pe urma șirurilor lungi și trăgănite ale ostașilor obosiți, stolurile corbilor hrăpăreți se țin cu înverșunare. Și-atunci, pe albastrul tării pare că se oglîndesc, în șiraguri, gîndurile negre ale bieților și nefericiților oameni. Iar cînd lupta se dă, cînd supt

gerile de congregație! Ce sânt, dacă nu cea mai bună dovadă a unei stări deplorabile? Câte căderi rușinoase n'au fost pricinuite decât de lipsa de interes, de slăbiciunea ori neputința acestei specii celebre de fruntași? Și precum în cutare colț de comitat, așa și în rostul general al politicii noastre, ian stați și judecați cu răceală, cum ce se lucrează la noi? Puneți mâna pe inimă, aruncați pe două clipe falșitatea convențională și spuneți drept, nu poate fi socotit acest caz al domnului Kormos drept un simbol al dărâpării generale, care ne-a năpădit?

Să fim iertați, dacă facem să amuțescă glasul tămâierilor reciproce și spunând adevărul crud tulburăm odată odihna de după masă a iluștrilor noștri bărbați, dar trebuie să constatăm cu toată obiectivitatea, că de-o vreme încoace nu mai simțim nici o mână de conducere a destinelor noastre politice. În curând se împlinește anul de când s'au isprăvit alegerile parlamentare, când am fost striviți de loviturile brutale ale noului regim și de atunci trăim într-o muțenie complectă. Afară de câteva interviewuri acordate gazetarilor oarei din Budapesta, afară de câte-va declarații de diplomație dodo-nică în chestia „impăcării“ cu ce ne-am ales? Fost-a vorba de vre-o organizare pe urma căderilor din primăvară cari ni-au dat cel mai bun prilej de-a ne cunoaște slăbiciunile, a încercat cineva să mai fie vre-o adunare, să protesteze, să strige, să desvălească străinătății infamiile cari caută să supprime viața unui popor? Au trecut atâtea brutalități ne mai pomenite, ne-au împușcat țărani, au smuls tricolorul din cosița nevestelor, s'a văzut vre-o mișcare de împotrivire afară de cele câteva articole de ziar din condeiul bieților ziariști, cari stau la ușe când ține sfat areopagul nostru? A fost vorba de-un congres al naționalităților,

mantaua ciuruită de gloanțe inima eroului nu mai bate, când capul lui, cu fruntea însângerată, se odihnește în somnul veșnic al morții, cine tulbură liniștea câmpilor sfinte? Ce fâlfâit ciudat respiră aerul, ce croncănit aspru răsună ca o cobe? Sunt corbii, cari se scoboară din înălțimile cerești, să puie sfârșit priveriștii înfiorătoare

Iar iarna, când sub norii deși ca bumbacul, însoarea își cerne ușor fulgii, când de-asupra întinderilor vântul zăpezilor se lasă alb ca pânza, nici o vietate de pe pământ nu pare mai ciudată, mai de pe altă lume, ca întunecatul corb. Cu aripele învinse, plutind de-asupra troienelor, corbul pare un suflet crud și negru, venit din iad, intrupat într-o pasere...

... Dacă vre-odată, pe pământul acesta s'ar stinge viața tuturor ființelor, cele din urmă viețuitoare vor fi un stol de corbi, cărora bucuria priveriștei unui ocean de leșuri, le va da puterea să sboare, încă odată, dela un capăt la altul al lumii, ca cel de pe urmă gând blestemat.

de-o apropiere mai intimă de Slovaci, cu cari alături să încercăm o pășire mai puternică, sau mai strecurat și alte proiecte în publicistica noastră... Ei bine, s'a ales ceva din ele? Nimic. Afară de consumațiile tradiționale de capuțineri dela lăgerhorn, lumea noastră nu știe să se fi făcut ceva.

În acest fel, să avem iertare, dar nu credem că am putea câștiga nici cea mai neînsemnată izbândă pe seama neamului. Pentru eluptarea libertății politice a unui popor se cere sacrificiul nobil al muncii și-al talentului, se cere cheltuiala de energie, se cere idealism și îndrăzneală, cari numai în suflete largi și generoase pot să se zămislească. Iată popoarele din jur de noi, frânturile de neamuri din balcani, dacă au ambiții de satisfăcut, știu să se miște, știu să-și ceară drepturile, din fierberea lor nepotolită se desfac zilnic deslănțurii de energie, cari vestesc până la margi-nile lumii visul lor de mărire. Da, fiindcă în ochii cutărui șef al Bulgarilor arde focul sfânt al unui ideal și în inima lui trăiește imaginea curată a fericirii unui neam, iar nu pofta îngustă de-a parveni, sau de-a-și mai înmulți capitalul depus spre fructificare la bănci...

Să nu ne mirăm deci, că în această vreme de adevărată *pasivitate* politică, din atmosfera asta convenită se mai ridică uneori glasuri de nemulțumire, cari dau alarma și cer ajutor. Nu vă suprărați prea tare când le auziți, domnilor șefi, fiindcă de-o vreme încoace aceste țipăte par a fi singura noastră dovadă că existăm și că ni-e sufletul însetat de orizonturi mai largi, de inimi mai mari!...

Dreptul limbii croate în cameră. După-cum am amintit, delegații sâborului croat, în cluda campaniei politicienilor imperiaști, s'au folosit de dreptul lor, garantat în legea din 1868, de-a vorbi croăște în camera ungară. Vorba croată a avut însă darul de-a răscoli încă odată veleitățile imperiașiste și figuri de o valoare morală foarte îndolnică, cum sânt Polonyi Géza, Barta Ödön și Ugron Gábor, au și sârit îndată să protesteze împotriva îndreptării constituționale a limbii croate, negând senzul clar al paragrafului 59 din articolul XXX: 1868. Dar spre legitima uimire a partidelor ungurești — însuși primul ministru Kluen-Héderváry a intervenit de data asta să spere un drept necontestabil, declarând că croații sânt în drept să vorbească în limba lor maternă și a făcut acest gest de învingere de sine, de sigur numai fiindcă acest drept al croaților e prea evident, decât să mai poată fi tras la îndolală azi, după un exercițiu de peste patru decenii. Pentru a preveni o întepire a orgolului șovin, delegații croați au hotărât aseară totuși, ca, în firul discuțiilor din actuala sesiune dintre reprezentanții lor numai unul singur să mai vorbească croăște în cameră, iar ceilalți să cuvinteze ungurește.

Limba românească în Basarabia. Am amintit în unul dintre numerele noastre din urmă că singurul reprezentant, în Dumă rusească, al moldovenilor din Basarabia, deputatul Gulchia (nu Gulikin cum din greșeală s'a tipărit), și-a ridicat cuvântul pentru apărarea limbei moldovenești în

școlile din Basarabia. Am amintit totodată că Românii basarabeni din Chișineu i-au adresat o telegramă de mulțumire. Iată acum și conținutul telegramei:

»Sântem recunoscători pentru primul cuvânt hotărât ce s'a spus în Dumă. Susținem cauza noastră, să nu tăceți. Veți bine merita mult din partea istoriei culturale a neamului românesc, pentru marea operă începută, care cu atât e mai mare, cu cât vine dela un rus«.

Privilegiul băncii comune. Guvernul austriac — după-cum se anunță din Viena — va prezenta azi proiectul despre prelungirea privilegiului băncii austro-ungare. După ce, în baza înțelegerii ce a avut loc între cele două guverne, proiectul privilegiului trebuie prezentat în același timp în amândouă camerele, ministrul de finanțe Lukács li va prezenta și el azi, camerei ungare. Discuția asupra privilegiului se va începe imediat după dispoziția proiectului de indemnitate, deci nu e exclus că deja în săptămâna viitoare.

Partidul justhst a ales o comisiune specială pentru organizarea discuției asupra proiectului, deoarece, oară cum se știe, partidul justhst e cel mai îngojat dintre toate partidele ungurești, în chestiunea băncii naționale ungare.

Căderea lui Aehrenthal. Câteva zile din Berlin, de obicei bine informate, publică din nou știrea că în viitorul cel mai apropiat ministrul de externe contele Aehrenthal se va retrage, făcând loc unui alt om de încredere al moștenitorului de tron.

Ziarele berlineze spun că înlocuirea contelui Aehrenthal ar fi una dintre condițiile, de împlinirea cărora își face pendentă țara Nicolae călătoria la Viena. De altă parte procesul lui Friedjung și, acum mai recent, descoperirea că toate documentele ministerului de externe cu privire la preînsele mișcări anti-austriace din Serbia — sânt falsuri, au sdruincinat poziția contelui Aehrenthal, care a dat dovadă că e un diplomat prea circumspect.

Zisrele berlineze spun chiar că și cu prilejul întâlnirii țarului cu împăratul Germaniei ar fi fost vorba de demisia lui Aehrenthal.

Ședința camerei. Discuția indemnității a fost și azi precedată de o scurtă discuție asupra dreptului limbii croate în cameră. Deputatul croat Alexandru Popovici a cerut să se lămurească odată pentru totdeauna chestiunea aceasta, căci — a zis el — ori au Croații dreptul să se folosească de limba lor ori n'au. Iar dacă au, ceare apare clar din textul legii, nimenia nu le poate trage la îndolală acest drept. Președintele Náray, drept răspuns, declară că da, Croații au drept să vorbească în limba lor, li roagă însă ca în interesul caracterului unitar al discuțiilor să vorbească totuși ungurește. Declarația președintelui n'a satisfăcut pe Croați și au hotărât să revină asupra dreptului lor sancționat de monarhul și în ședințele viitoare.

S'a continuat apoi discuția asupra proiectului de indemnitate. Justhstul Preszly spune că guvernul nu procedează cu destulă energie față cu naționalitățile, cari alegă mereu la Viena după protecție.

Dr. Stefan C. Pop: Da, pentru-că acolo sântem ascuțiti cu mai multă bună-voință!

Senzația ședinței de azi a fost însă discursul fostului, prim ministru Széll Kálmán, care azi a vorbit întâia oară după o tăcere de ani de zile. Discursul în sine n'a prezentat nici un moment de importanță și ceea-ce a interesat pe deputați a fost numai persoana oratorului. El a spus că budgetul a crescut enorm în anul din urmă, fără să fi crescut și venitele țării. În mod fatal, echilibrul financiar e amenințat să se prăbușească.

La oarele 12, când primim aceste informații telefonice Széll vorbește încă.

Probabil că tot în ședința de azi va lua cuvântul și oratorul partidului naționalităților, dl Ștefan C. Pop.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern;
Supraveghiere medicală continuă (constantă). —
Telefon 88-99. Birou-central, stabiliment medical
Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29.
Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. 3-5 p. m.
Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

Conferințe populare.

După raportul din urmă al biroului central al »Asociațiunii« conferințele pentru popor se țin acum cu sutele. Advocați, medici, preoți, învățători își țin în multe părți de mare datorință a merge în mijlocul poporului și a-i vorbi despre ce cred dânsii că-i mai potrivit. Rezultatul practic al acestor conferințe populare însă nu ni-l arată nici o tabelă statistică. Nu s'a încercat a-l prinde în cifre nimeni, și nici nu se poate deocamdată. Sântem abia la începutul unei acțiuni a cărei roade mult mai târziu le vom putea numi. Nici nu voim să vorbim despre rezultate, ci despre însăși conducerea acțiunii.

Noi deocamdată facem încercări. Celor mai mulți, cari sântem ieșiți din popor, ni-se pare că cunoaștem și limba poporului și lipsele lui cele mai arzătoare. Dar după o conferință ori două, dacă sântem sinceri, vom trebui să recunoaștem că vorbim într-o limbă poporală destul de ciudată, și că tratăm astfel de chestii, de cari habar n'are poporul. Aceasta o putem vedea — dacă voim — din interesul ce ni-l arată publicul când conferențiem la sate. Când într'un sat se ține pentru întâia oară o astfel de conferință poporală, vin de regulă oameni mulți, ascultă cu atențiune deosebită, mai cu seamă dacă cel ce vorbește nu e din sat.

Dar, toți ceice au încercat să țină o serie întreagă de prelegeri populare, în aceeaș comună, vor fi fost isbiți de scărișarea treptată a interesului țaranilor. Vin tot mai puțini și ascultă cu tot mai puțină luare aminte. La sfârșitul ciclului de conferințe mulți se vor fi întrebat — nevăzând nici un rezultat — dacă peste tot au vr'un înțeles aceste conferințe?

Nereușita în multe părți a năzuințelor noastre prin prelegeri populare e pricinuită nesemnificativ și de popor. Țăranul nostru dela sate când aude că va vorbi un domn se așteaptă, de regulă, la un lucru foarte mare și foarte însemnat. Și de regulă pleacă decepționat auzind lucruri de acelea la care el s'a gândit acasă destule ori. Nu e datat pân'acum și aproape nu-i place ca un domn, un străin, să se amestece în trebile lui intime, iar dacă îi vorbești despre lucruri pe cari el le cunoaște de aproape — economia de pildă — te ia din capul locului peste picior. Nu poate înțelege până acum ce poate să ne indemne pe noi să ne apropiem de el cu sfaturi. Și astfel s'au văzut cazuri când s'au luat chiar poziții dușmănoase sau de dispreț de unii țărani, pentru cutare intelectual care-i omora cu conferințele.

Nereușita conferințelor acestora vine însă în rîndul cel dintâi dela însiși conferențiarii. Nu se poate acuza nimeni, pentru că nimeni nu știe încă la noi cari subiecte pot fi tratate mai cu folos înaintea țaranilor, și cum să fie tratate.

Totuși unele defecte le vedem cu toții — excepționând cazul că nu sântem noi conferențiarii. Înainte de toate limba în care se vorbește poporului lasă foarte mult de dorit. E destul să asisti la adunarea gene-

rală a unui despărțământ și se auzi vorbirea de deschidere a președintelui. Vorbește celor câțiva intelectuali din jurul său, vorbește frumos, are dar oratoric, dar ce folos, mulțimea poporului nu prea pricepe. Ți o prelegere poporală, și-a reușit să captivezi atenția ascultătorilor, și, când ajungi la punctul de față, folosești de odată zece-cincisprezece termeni nepopulari, și nu te mai pricepe nimeni, ba uită și ce-ai spus până atunci. Vezi bine, nu putem acuza nici pe președinte, nici pe conferențiar: a vorbi o jumătate de ceas sau un ceas întreg, nu-i ușor a rămânea numai la limba poporului. Totuș nizuința trebuie să ne-o dăm, pentru că altfel vorbim în vânt.

Dacă vom socoti apoi că temele celea mai predilecte pentru prelegeri populare sânt: »Despre beție« »Să ne iubim portul«, »Să ne păstrăm credința și obiceiurile« »Biserica și școala«, »Urmările beției«, »Cultura pământului«, »Cultura pomilor« și altele de felul acesta, vom pricepe că nereușita conferințelor populare vine în cea mai mare parte iarăși dela conferențiar.

Pentru-că, de oparte — toate titlurile de mai sus, pot figura pe coperta unui întreg volum, așa sânt de vaste, și fiind vaste nu pot fi tratate decât în generalități, de altă parte ne silesc să vorbim în abstracțiuni, ceea ce pentru popor e terra ignota. Ori cât neam strădui, dintr'un subiect, ca de pildă »să ne păstrăm credința« nu vom putea să scoatem decât fraze, și numai acolo poate fi tratat cu rezultat unde de fapt credința nu se mai păstrează, sau e periclitată.

Conferințele populare, fără indigitări practice, nu numai că n'au nici un rezultat, ci de-adreptul înstrăinează poporul. Dacă de pildă cineva nu și-ar lua sarcina să vorbească »despre pomarii« în general — ceea ce nu-i de nici un folos — ci ar vorbi despre sădirea pomilor, ori numai despre altuire, ori numai despre culesul și păstratul poamelor, ar putea să deie indigitările celea mai practice, și dacă nu l-ar asculta toți, acei cari au grădini cu pomi de bună samă l-ar asculta cu atențiune.

Și tot așa cu celelalte subiecte generale. Subiectele cu beția și cu păstrarea portului sunt de-adreptul neplăcute poporului. Singuri medicii credem ar putea să-i vorbească țăranului despre beție, fără ca să se simtă jenat, iar »păstrarea portului« ar trebui delaturat, cu totul dintre subiectele conferințelor populare, pentru-că astfel de prelegeri sunt cu totul infructuoase. Portul, la un popor, și schimbarea lui, se razimă pe evoluția condițiilor de traiu, cu mult mai adânci decât să le poată schimba o vorbire, fie cât de înflăcărată.

Dar în sfera conferințelor populare vom face — mulți ani — tot numai încercări. Ar fi bine însă să se noteze cât de cât, cari subiecte sunt mai pe placul țaranilor, din cari se alege cu ceva. Din conferințele de până acum o singură constatare se desface: să încunjurăm abstracțiunile îmbrățișând temele practice și dacă se poate — și să cercăm să se poată — ceea ce spunem în teorie să arătăm în praxă.

Dintr'un sat cu oameni năcăjiți...

— Școala ungurească din Tebea. —

Incepând cu luna Septembrie a anului 1910 mișcările noastre stăpânitorilor au crezut de bine să înființeze o școală de stat în Tebea, nădăjduind că le va reuși să se vire și în inima statului răsăritean, care a fost leagănul sbuciumărilor noastre din anii de răsărire. »Emblema Ungariei de pe școala statului, va fi veșnicul memento și contrabalanța spiritului revoluționar ce pleacă dela mormântul răsăritului din 48, ce doarme în umbra goronului. Nimbul puterii statului va servi drept îndrumare spre o epocă mai liniștită și o apropiere efectivă între națiunea stăpânitoare și românii rătăciți din aceste părți de locuri... spune un ziar unguresc din Budapesta.

E însă în sat o școală confesională, clădită de curând și după cerințele vremii, care cu cel doi învățători unii — mai acum ales din voința obștească și care — și urmează trebile cu toate școlanele pornite dela slujbașii mari și mărunți ce se abat pe alocurea. Oamenii nu au cerut înființarea școlii de stat și nici nu o voiau, dar cu tot refuzul demn al comitetului parohial și protestul categoric al sâtenilor, ea s'a înființat peste voința lor. S'au găsit și câțiva slabi de inger, cari pentru chiria grasă și-au dat casele în arendă, pe seama ploșniței ce venea să se așeze între ei.

Cum și ce fel s'a dat de urma acestor oameni nu se știe cu dinadinsul, dar de bună seamă nu s'au gândit sârmanii, că în schimbul arginților sunători, primiți drept preț al săbiciunii și uitării lor de sine, li-se va cere tot ce au ei mai sfânt, mai bun și mai scump. Nu știau că ce gânduri păcătoase ascunde banul ademenitor și nu-și puteau închipui că acesta e prețul sângelui și răscumpărarea păcatului. Căci li se cerea în schimb credința și legea lor rămasă din strămoși neprihăniți, li-se luau odrăsele lor, în cari își vedeau întrupate toate nădejdele viitorului, ca pe urmă să i întoarcă iar la vatra părintească, dar nu cum plecaseră ei, cu numele pocit, cu limba batjocorită și sufletul înstrăinat de opinca din care se ridicaseră.

Acestea vi-s'au plătit voavă oameni buni, iar nu chiria caselor de unde dușmanii voștri plănuiau să împrăștie săgețile lor veninoase asupra neamului vostru românesc și de unde aveau să plece încercările de a vă sfășia între voi.

Când v'ați trezit, era târziu și ați fi aruncat bucuroși dela voi prețul vânzării conștiinței, dacă se găsea cine să vi-l ea înapoi.

Au venit apoi meșterii trimiși din varmeghie și-au dat meremet casutei voastre vechi. În locul ferestrelor mici și cu lipite hârtie, unde în serile lungi ațpea lumina opașului de sâu și înaintea cărora la atâtea rânduri au cântat copiii înghețați de frig: »Nașterea ta Hristoase, răsărit-a lumii lumina...« au tălat altele largi, și prispa veche a fost dărâmată, ca nimic să nu rămână din leagănul vostru vechi. S'au dus și vârgile din jurul pervazului pe care le încondeia cu atâtea grije nevasta lui baciul Pătru, cu perla mulată în chindros, de ficcare Paște.

Sâtenilor însă le mai rămăsese o nădejde. Și fără multă vorbă, pe tăcute se înstăpânise între ei o înțelegere, a răului ce va pleca din casa nouă. Iar când a venit răsulul toamnei și frunzele îngălbenite alergau învârturate pe ulițele satului, nu s'a găsit nici un Român care să și ducă plodul la școala *domnească*, ci toți au alergat la așezământul clădit din truda și munca lor, unde știau că nu se clocesc gânduri dușmane neamului.

Și școala statului a rămas goală, adică să spunem drept: au venit și aci doi copii, de două neamuri bieții. Unul al crîșmarului *Zelig Șor* poate, și celalalt un pui de țigan, pipernicit, cu genunchii cu mași, feciorul potcovarului din marginea satului. Mergeau amândoi buni prieteni, ținându-se de mână pe ulițele satului, înfrățiți în gândul că sânt puținii aleși din cei chemați de-a înmulți vița de rasă ungurească.

REYAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericesti —

SUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expedează pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, cădelnițe, iconostasă și icoane sfinte etc.

Lucrează iconostasă, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc.

Prețcurent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

Se vede însă că danciului îi mai plăcea să se pîrpească pe tăciunii din vatră, decât să învețe buche pe limba *domnilor* și într-o bună zi și-a lăsat tovarășul stîngher și n'a mai mers la școală. Iar bietul Zelig Șor ține singur de urît dascălului, care neavînd nimic de lucru cască mereu de ziuă lungă.

Și din toate astea ne rămîne nouă o mîndrie: că n'a pierit cu totul trăinicia celor dispăruți, în Romîni de pe valea Crișului și avem încă nădejdea de-o răsplată dreaptă a forțelor noastre primenite. Iar din întâmplarea aceasta iubiiții noștri compatrioți vor trage învățătură nouă: că peștele nu se prinde pe uscat.

Scrisori din București.

Invățătorii și armata. — Prozelitismul în țară. — Revindicările Grecilor. — Mesajul. — Monumentul Independenței.

București, 17 Noembrie.

Strălnii, cari au vizitat anii trecuți România, au rămas uimiți de exactitatea și îndemnarea la exercițiile militare ale copiilor de școală organizați militarmente. Se înțelege, în țară a produs mare insuficiență acest fel de organizație, care în curînd s'a dovedit că este nepotrivită pentru progresul în studii și a fost desființată atât în școlile primare, cât și în licee. În schimb s'a luat o dispoziție laudabilă în ce privește organizarea școlii normale de învățători «Vasile Lupu», din Iași. Această școală chiar din anul acesta va fi organizată militarmente. Elevii considerați fiind ca soldați nu vor mai fi chemați să-și face stagiul pe la diferitele regimente. Căci în decursul studiului își vor face și serviciul militar.

Școala din Iași are 385 de elevi, cari au fost împărțiți în două companii. Clasa I, II și III formează compania primă, iar clasa IV, V și VI formează compania a doua, fie care fiind puse sub comanda unui căpitan. Din aceste companii fac parte toți elevii normaliști, cari au împlinit vârsta de 20 de ani. Elevii, cari cad în această categorie au depus Duminecă, la cazarma Ștefan cel Mare jurămîntul de recruți. A fost o frumoasă serbare cu această ocazie, la care au luat parte profesorii dela școala normală și foarte mulți ofițeri. După stîrșirea apei și după depunerea jurămîntului, colonelul Cernătescu a ținut elevilor recrutați o cuvîntare înflăcărată, în care le-a arătat ce înălțătoare menire le este dată lor ca învățători: «Dela d'voastră așteaptă patria două lucruri și nu mă îndoiesc că le veți îndeplini cu dragoste. Aveți rolul de luminători ai poporului și de apărători ai lui — ca învățători și ca soldați. Fiți mîndrii de această menire și faceți vă datoria!».

Astfel de acum înainte absolvenții școlii normale Vasile Lupu, făcînd instrucția militară în decursul studiilor, nu vor mai face serviciul militar obișnuit, ci vor merge de dreptul în sate spre a fi acolo sămînători ai luminei și ai adevărului.

Cu toate măsurile luate în contra propagandei catolice, agenții prozelitismului par a nu fi reținut cu totul la acțiunea lor. Au încetat propaganda în Capitală, mai ales după cele descoperite la școala ungurească. Nu s'au lăsat însă de gîndul prozelitismului în orașele din provincie. Ziarul *Expresul* din Brăila publică într'un număr recent destăinuirii grave despre propaganda catolică și antiromânească a unui preot din acelaș oraș.

»O doamnă, Economide, de origină germană, locuind pe str. Pietreț, ducîndu-se la preotul bisericii catolice din localitate, pentru a se împărtași, — papistașul a refuzat să facă aceasta, pentru motivul că e căsătorită cu un ortodox. În fiecare zi acest îndrăzneț preot catolic ține predici în biserică, spunînd că femeile n'au voie a se mărita după ortodocși și mai ales cu Romîni.

Cînd o catolică se căsătorește cu un ortodox, trebuie să facă căsătoria în religia catolică, fiindcă — spune popa — altfel nu e valabilă această căsătorie. Ceva mai mult: Preotul, prin diferite mijloace obține din partea soților declarațiuni scrise că, viitorii copii vor fi botezați în religia catolică.

Limba românească este absolut interzisă și primește aspre admonestațiuni cine a greșit cu așa ceva. Vă închipuiți ce grozavă persecuție face preotul catolic, mai ales că este de origină ungur.

După câte suntem informați, copiii dela școala «Ungară Catolică», de pe strada Bălcescu, suferă cele mai mari pedepse, dacă din întâmplare au rostit un cuvînt românesc.

Limba română, impusă de programele statului, se aplică numai de formă, școala aceasta avînd angajat, în acest scop, un profesor care nu are putința să vadă rezultatele muncii sale din cauza influenței papistașe.

Pacea europeană, mai ales cea engleză, comențînd noua fază în care au intrat relațiunile turco-române, a amintit despre importanța elementului românesc în Macedonia. Poate nici odată nu s'au scris rînduri mai adevărate despre frații dela Pind ca acuma Tocmai acest fapt l-a făcut pe Greci să și lasă din sărite. Într'un articol publicat în ziarul «Politiki Epitexisio» deputatul grec Bușin protestează în contra simpatiei cu care ziarele engleze au vorbit despre Romîni din Macedonia și observă:

»După spiritul ziarelor engleze macedo-romîni sînt considerați Cuțovlachii, sau mai bine zis strănepoții baronilor Sina și Dumba, cari au cheltuit pentru ridicarea palatelor Academiei și Universității din Atena. Cuțovlachii strănepoții binefăcătorilor Tușitș, Sturnara și Averof cari au înființat școala de meserii, școlile militare și au clădit palatele pentru închișori, strănepoții primului ministru Ioan Caleki, ai poștilor Balavridi, Zalacosta, Cristali și ai generalilor revoluțiunii grecești Odiseu Amduciu, Colocotroni, Oriva și alții, cari se mîndreau și se mîndresc cu cultura grecească și cu sentimentele lor grecești.

Înșirarea aceasta de nume ale Aromînilor, cari au contribuit prin averea și sîngele lor la ridicarea Greciei, nu formează nici un argument pentru teza numitului deputat grec. În vremea cînd acești bărbați își vărsau sîngele pentru elenism și creștinism, conștiința națională a fraților dela Pind nu era deșteptată. De altfel se cunoaște dragostea cu care mulți dintre mece-nașii și vitejii cu cari Grecia modernă se mîndrește, țineau la neamul lor românesc.

Ion Ghica ne povestește despre îndușoșarea cu care generalul Colotti i-a mărturisit la Paris: Eu Liu Aromân. Dar din cele scrise de deputatul grec se mai poate vedea ceva. Este teama cea mare a Grecilor că vor fi pe viitor lipsiți de prețiosul ajutor al Aromînilor, cătră cari au fost atîta de nerecunoscători, deși în mare parte sîngele nobil vărsat de aceștia se datorește Independența Greciei.

Prea discută cu sprindere mesajul de deschidere al Corpurilor legiuitoare, care în genere este considerat «mai mult o recapitulare a operei legislative din cei trei ani din urmă» aceasta fiind sesiunea de încheiere a acestei legislaturi. Legile ce urmează să se voteze în această sesiune sînt: Legea pentru naționalizarea industriei, legea sanitară și legea pentru introducerea colegiului unic la județ.

O deosebită satisfacție au produs în toate cercurile politice acele pasagii de Mesaj, cari vorbesc despre starea armatei și despre situația României în concertul statelor europene. Cu multă bucurie trebuie să constate fiecare Romîn că armata a făcut progrese însemnate, că, în ce privește instrucția și spiritul de disciplină poate rivaliza cu ori-și-care altă armată a Europei. Cu ocazia ultimelor manevre străinii au rămas uimiți de progresele acestei armate. De-asemenea a plăcut pasajul în care se vorbește, cu mai multă

energie ca în trecut, despre năzuințele pașnicale României față de celelalte țări, cari, ca și noi, find tot numai spre pace. După părerea tuturor ziarelor, aceste două puncte vor forma subiectul celor mai interesante discursuri din discuția răsunului la Mesaj.

La Tîrgu-Ocna s'a inaugurat un nou monument, ridicat în onoarea eroilor căzuți în războiul dela 1877. La serbarea organizată cu această ocazie a asistat din partea guvernului dl ministru A. Constantinescu, însoțit de mai mulți deputați. Au luat parte apoi toate autoritățile civile și militare, precum și corurile școlare din oraș. După ceremonia religioasă s'au citit numele tuturor soldaților din Bacău căzuți în războiu. S'au ținut discursuri, în cari s'au povestit amănunțit înălțătoare cu privire la felul cum soldații Romîni au știut să înfrunte moartea. Domnul ministru Constantinescu a rostit cu această ocazie următoarea cuvîntare:

»Dacă am venit în mijlocul d'voastră este voiu să-mi îndeplinesc o sfîntă datorie, în numele guvernului pe care îl reprezint, datorită de preamări memoria celor cari au căzut spre a da libertatea și independența. Guvernul liber născut din democrație, nu putea să rămîie nepăsător față de actele de patriotism de cari dat dovadă acest oraș. Mă simt atins de cuvintele mișcătoare ce s'au spus de cătră oratori. Nu poate fi simțimînt mai cald decît a aduce la murire memoria celor căzuți în războiu.

Ați produs un geniu, pe Ștefan cel Mare, viteaz și preamărit, nu mă surprind deci cuvintele calde ce le aud din gura tuturor.

Correspondența

Alegerile congregaționale.

În numărul de ieri al «Tribunei» un corpondent, referitor la alegerea congregațională din Sebeș, debutează cu știri eronante și tendențioase, pentru ca să seducă publicul.

De aceea Vă rog să publicați în prețuitul D'zilor și următoarea întîmpinare.

Îndată ce s'a deștept ziuă alegerii, punîndu-mă în conțelegere cu preotul A. David și protopopul gr. cat. Eugen Păcurariu, am încercat o apertură între intelectualiile celor două partide, cari-durere, zic și eu — mai există, ca împreună să compună o listă de candidare și așa barem de astădată să purcedem solidari.

Sosind însă la 16 Noembrie recomandarea clubului central-comitatens — ca să alegem pe Sergiu Medean, Lazar Tritean, Dr. Nicolau Lazar și Oct. Goga, n'am mai pertractat cu nimeni, pentru că aveam candidații clubului central a cărui comunicat s'a publicat și pe cale ziaristică.

Di protopop Eug. Păcurariu, la 21 Noembrie — așadară cînd se știa deja recomandarea clubului comitatens — mi a trimis următoarea scrisoare:

»Preaonorate domn. Domnii dela banca centrală mi au trimis lista pentru alegeri protecționale de ei, cu observarea că să Vă aduc la cunoștință că dînsii în *mortis* la persoanele îndreptate. Părerea D'voastră rog să mi-o comunicați sau mie, sau direct d'lor. Eu de altfel ple momentan la Cut și nu viu decît de seară. Sebeșul săsesc 1910 XI/21. Cu deosebită stimă E. Păcurar ss. v.-protopop.

Lista de care se face amintire în scrisoarea aceasta e următoarea: Sergiu Medean, Eugen Păcurar, Dr. Nicolau Lazar și Iosif Goga.

Tot în ziua de 21 Noembrie pe la amiază am venit la mine și doi țărani, cari au stăruit să fie suscept în listă Iosif Goga contabil la «Sebeșana» în locul dlui Lazar Triteanu. Acestora le am răspuns, că eu nu aflu justificată schimbarea aceasta; iar dlui protopop E. Păcurariu, —

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în ori-ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mireși

această zi — ca răspuns la scrisoarea dsale l-am comunicat în scris lista clubului comitatens, și am recomandat ca în interesul disciplinei de partid să accepte și dânsul această candidare.

După acest răspuns al meu nu mi-a mai zis nimenea nimic până în presara alegerii, când — pe la 8 ore — au venit la mine în casină trei țărani, cari larăș au stăruit să fie suscept în lista Iosif Goga în locul lui Lazar Triteanu. Le am răspuns, că asta nu se poate face acum cu atât mai puțin, că am dat deja spre distribuire între alegători fișulele de votare cu persoanele recomandate de la Sibiu și am recomandat și șefilor vecinătăților să stăruie pentru reușirea lor. Dânsii s'au depărtat cu cuvintele: »Așa dară va face fiecare cum va vrea«. În casină mai erau atunci de față domni: Dr. N. Lazar, Dr. D. Ștefan, Dr. Moga și alții, cari toți au fost contra modificării cerute.

După asta în aceea seară primim în casină știrea, că partidul contrar a distribuit între alegătorii români și sași fișule de votare cu următorii candidați: Dr. Bologa, Goga, Gola și Triteanu.

Că s'au împărțit între alegători astfel de fișule, dovedesc cele două fișule de felul acesta, ajunse în urna de votare, iar că au fost somați și Sașii să se prezenteze la alegerea din cercul nostru — românesc — se dovedește cu împrejurarea, că s'au prezentat la alegere și doi sași, cu toate că până acum Sașii nici când nu s'au amestecat la alegerile noastre, fiind aici de mult înțelesul între noi și praxa, că Sașii aleg în cercul I. (săsesc) iar Românil în cercul II. (românesc) pe cine voesc,

Așa dar nu eu am stăruit să se facă abaterea dela recomandarea clubului comitatens, ci toamă contrarii și acuzatorii mei. Asta o dovedesc cu acte și martori.

Di «corespondent» să-mi spună cui a împărțit partidul, dânsului că renunță la candidații săi și acceptază pe toți candidații clubului central, sau cel puțin va rămânea în pasivitate. Mie nu mi s'a împărțit așa ceva, și pe cât știu nici altuia. Nici cuvintele auzite în urmă dela cei trei țărani nu prevădeseu astfel de cedare sau pasivitate.

Însemnarea, că am umblat cu șiretlic sau am tras pe cineva pe sfoară, întrucât înainte am stăruit pentru lista clubului central, iar în ziua alegerii am dat alte fișule cu oamenii mei, o resping cu toată hotărârea și indignarea. Eu am rămas acelaș până în sfârșit. *Eu n'am făcut nici o schimbare în listă și nici nu m'am învoit la schimbare.* Di «corespondent» să dovedească contrariul și că n'am purces așa precum am descris și dovedit mai sus, la dincontră rămâne calomniator ordinar.

În fine o întrebare d' lui «corespondent». Pentru ce toate câte se fac sau nu se fac în Sebeș se pun în cărua mea, câtă vreme se știe, că dela anul 1906, când s'a făcut ruptura între intelectuali și după ei între popor, aici nu mai este nici o ordine, toți se girează de conducători, lucrând fiecare cum îi taie capul. Căci stând lucrul așa, cei cari au luat apărarea și susțin și azi pe cei cari la alegerea de deputat din 1906 au întors spatele cauzelor naționale, și din pricina cărora s'a făcut ruptura între noi, pot și dânsii face ce nu pot împlini eu sau alții, și puteam ținea chiar și discursul de întâmpinare de care face mențiune di «corespondent».

Așa ar fi dacă n'ar exista și specia existențelor, cari în viața lor n'au făcut nimic pentru popor, pe furis, atacă cinstea oamenilor de bine, prin hulirea și poezirea altora voesc să se cocozeze la cinste nemeritată.

Sergiu Medean,
protopresbiter.

Intâmpinare.

Ni-se cere publicarea următoarelor: On. Redacțiune! În preșutul ziar »Tribuna« Nr. 246 la rubrica »Alegerea din Totvârdaia« corespondentul DVoastă se ocupă și de umilită mea persoană, anume: contestă ținuta mea românească la ale-

geri, spunând că aș fi lucrat împotriva Ilstei naționale.

Somez pe di corespondent să motiveze aserțiunea dsale și să binevoiască a eși în public cu numele, în cas contrar declar afirmațiile dsale de calomni.

Cu toată stima

George Moldovan,
comersant în Govosdia.

30/XI 1910.

„Romana“.

(Danț de coloană în 5 figuri).

— În atențiunea tinerimei. —

Românul nostru din Ardeal și Țara-Ungurească înfruntând grijile lumeșii, mulțumit în căscioara sa, sigur că sămânța ce-a aruncat-o într'un pământ abia brăzdat, are să-i dea însușită roada, gândește câte-odată și la veselie, care se manifestă nu numai în cântările cu »frunză verde«, ci și în jocurile sale de toată frumuseța. În Dumineci, adunându-se la casa unui om, flăcăii și fetele alcătuiesc o horă, o învîrtită, o lugojană, o țărnaveană, ca pe la Sibiu, etc. Bătrinele vorbesc de gospodărie, iar bătrînii sezând pe prispă și privind la fiii lor, au acel aier patriarhal, care nu-l găsești astăzi decât în omul sătean, necorcit cu alte nații și care păstrează încă toată simplitatea primitivă. Câte puțin, câte puțin, jocul se înfierbântă, fluerul începe un allegro animato; moșnegii sar, se amestecă printre tineri și încep a juca și ei încurajând prin pildă pe junii cei mai rușinoși, chiudind:

Facu-mi voie când și când,
Nu pot umbla tot plângând,
Sau
Sub potcoava cisme mele,
Joacă Dracu și-o muiere
Și mă nvață a face rele.

Cine i-ar vedea atunci ar socoti, că fără îndoială și au pus de gând să prăbușiască pământul, sau că picioarele nu sânt ale lor.

Dar apoi jocurile eroice: Romanul (Călușerul sau Căluțul), bătuta, feclorește, trepăzește și răsbolul, cari pe lângă frumuseța variatelor figuri, sânt atât de impunătoare!

Producțiile cu jocurile naționale sânt de laudat și sânt cele mai bune mijloace de a îndemna poporul la conveniri sociale și a l-cultiva prin ele, căci poporul zugrăvește prin jocurile sale gândul năravurile, faptele, într'un cuvânt toată ființa sa. Jocul este o restrîngere a sufletului său. Iată de ce curentul cel nou de a îndemna nu numai țărâtimea — »izvorul națiunii« — la cultură națională prin producțiunea jocurilor naționale, ci și tinerimea noastră cultă de bună speranță ne-a umplut de bucurie.

În Brașov a publicat Maiorul Popa zis și »Tunaru din Dumbrău«, încă în 1903 sub titlul: »Romana« danț de coloană, o cântecică foarte prețioasă, care având în vedere, că nu e destul de cunoscută o indic în următoarele:

În loc de prefață, maiorul Popa, pe trei foi, în două coloane publică istoricul »Romanei« încheiând așa:

»La balul jubilar al reuniunii femeilor române din Brașov ținut în 12 Februarie 1901 s'a fost luat în program și »Romana« jubilară.

Cu ocazia aceasta s'a constatat, că în »Romana« obișnuită azi, trei figuri să danțează cu totul altfel decum sânt figurile originale.

Era însă ușor a corege și completa aceste figuri, căci deși autorul »Romanei«, de pie memorie, Iacob Murășianu s'a mutat la veșnicie, tot să mai aflau încă câțiva dintre jucătorii mai vechi ai »Romanei« originale, ca Dr. A. M. și I. P., cari s'au angajat cu plăcere de-a corege figurile greșite și de-a arăta, cum trebuie să fie jucate, ceia ce le-a și succes.

În consecință »Tunaru din Dumbrău« conține pe alte 6 foi în două coloane — românește și nemțește — explicarea figurilor, așa dupăcum au fost compuse de autor, enunțând că: »analizând muzica »Romanei« aflăm în prima figură »Ardeleana«, în a doua figură »Hațegana« sau precum se numește în unele părți »Jocul de doi«, iar în a treia figură muzica jocului bănățenesc »pe picior«; a patra și a cincia figură se compune din pași de balans și alte mișcări, cari se pot acomoda unui joc de coloană«.

I. Murășianu astfel explică aceste figuri în »Foaia pentru inimă și literatură« numărul 4 din 1850:

Roza soarele o desface, pe a ei foi citești *Romana*,

Joc compus din Hațegana unde Ulpia înfloria,
Și-n Abrud în văi de munte, pe Murăș și Timișana,

Și cât Someșul crucește a sa datină își lăcea.
Așa joagă și Olteana; așa cântă pe la noi;
Tot Românul își are partea când se smulge din nevoi.

Sau

Roza începe pe sub mână, balansează trece 'n hori;

Octavia îmbrățișează, schimbă dama între feciori,
Mureșana mai distinge junele ce-i înfocat;
Augusta cu două verguri să'nvârtește balansat.
Nimfa aspă din natură, îi înșiră la un loc;
Amată e că să'neaptă, înșeală, învârte ca din foc.

În partea a treia și cea mai interesantă însă a »Romanei« se află pe patru foi întregi muzica »Romanei« așezată într'un mod nu se poate mai nimerit pe note, iar dedesuptul fiecărei note și explicarea mișcării ce are a se face.

La cronicari să spune că odinioară și boierii cei mai în vârstă cultivau danțul. Domni însă intrau în horă auzind acordurile cântecului. În vremile noastre domnul Mihail Șofu, cel de pe urmă domn grec, care ar fi urmas pașilor Mavrocordatilor și a Muruzilor, dacă întâmpinările l-ar fi lertat, danța adeseori. În vremile patriarhale așa își petreceau și noștri. Civilizația însă a omorât multe din obiceiurile lor.

Mai nou am cetit în foi, la sfârșitul zilei, că domnișoara Titi Lăzărescu a cucerit simpatia publicului parizien prin jocurile naționale românești. A plecat încă în 1905 la Paris și rând pe rând a fost angajată pe renumitele scene dela Paris unde a înregistrat succese strălucite. Diferitele costume românești, în cari a apărut domnișoara Titi Lăzărescu pe marile scene pariziene, au făcut furoare pretutindeni și au fost mult admirate de parizieni. Presa pariziană e unanimă întru a aduce elogii artistei române.

E rândul vostru, iubite tinerime, să arătați ce știți și ce puteți. Acum e timpul cel mai potrivit. În școala de joc nu uitați și de »Romana«, singurul nostru danț de coloană, care trebuie cultivat la toate ocaziunile, jucată și generalizată chiar cum e ceardșul la unguri.

În 1911 se va ținea la Blaj jubileul de 50 ani al »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român«. Acolo e și adunarea generală a fondului pentru teatru. Acolo deci »Romana« se cade să-și aibă locul de onoare. Și fiindcă prin eleganța sa nu e numai un joc de petrecere, ci totodată și balet, actorii noștri teatrali încă ar putea juca în loc de balet »Romana jubilară«.

Sus steagul băieți! Trăiască »Romana«,

Căci

»După jocul românesc

»Stângu-mă și mă lopesc«.

Cristian, 1910.

Izidor Dopp.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

Din străinătate.

Reforma impozitelor în Franța. Printre reformele la ordinea zilei în Franța, stă în primul loc cea a impozitului, dar lucrurile par a nu înainta. De un an și jumătate Camera a votat proiectul, care deși nu e un ideal al reformei, constituie totuși un început. De atunci proiectul stă la Senat, care înă n'a devenit lege. Caracteristic e că guvernul Briand nu silește Senatul să voteze proiectul. Deși în declarațiunea ministerială dela 8 Noemvrie, Briand a promis să ceară Senatului să voteze legea, totuși mulți s'au găsit atunci chiar cari se îndoiau de serioșitatea acestei declarațiuni.

Zilele trecute, ministrul de finanțe Klotz s'a prezentat comisiunilor Senatului și le-a expus vederile guvernului asupra proiectului. Vederile acestea se pot rezuma în cinci puncte. 1) Împunerea tuturor veniturilor; 2) Deosebirea între veniturile capitalului și ale muncii; 3) Ușurarea pământurilor țărănești; 4) Ușurarea dărilor pentru aceia cari au familii grele și 5) Tarife progresive egalizatoare.

Comisiunea Senatului a promis ministrului de finanțe să se ocupe de urgență cu proiectul în chestiune și să dea guvernului răspunsurile la cele cinci puncte expuse de dl Klotz.

Dezbateri agitate în Camera belgiană. Din Bruxelles se anunță: Discuția în camera belgiană a adresei, ca răspuns la mesajul regal, a luat îndată înfățișarea unor mari dezbateri asupra politicii generale a guvernului.

D. Louis Frank, deputat liberal din Anvers, a făcut o critică aspră asupra discursului tronului. El a declarat că Belgia va fi singura țară din Europa care să n'abă învățămintul obligator și și-a susținut teza cu cifre statistice.

Astfel, printre recruții din toată țara 50 la sută nu sânt în stare să scrie; în toată țara numai 41 la sută tineri au primit instrucția primară; din toată populația țării, 21 la sută nu știu nici să citească, nici să scrie, iar în provinciile flamande mai mult de a treia parte din populație nu știe carte.

Continuându-și critica, dl Frank a contestat guvernului orice autoritate morală ca să poată realiza vreun program politic oarecare, căci nu mai are îndărătul lui majoritatea.

Pe când dl Frank vorbea despre reforma electorală și amintea că toți deputații catolici din Bruxelles își luaseră angajamentul înainte de alegeți ca să voteze unificarea legilor electorale, Woeste, șef al dreptei a strigat:

— Nu există angajamente electorale; ele sânt fără valoare!

Această întrerupere a provocat protestarea stângel.

D. Destrée, deputatul socialist, a strigat în gura mare că vede »trei hoști« pe băncile dreptei, trei deputați cari au uzurpat scaunele lor grație defectelor sistemului de reprezentare proporțională aplicat în Belgia, cari nu îngăduie o adevărată reprezentare proporțională a forțelor diferitelor partide.

Armata Bulgariei și armatele statelor vecine. Nu de mult apăruse în »E ho d'Orient« un articol în care se vorbea de puterea armată a statelor balcanice. În acest articol se denatura în mod vădit adevărul, lucru asupra căruia a trăsem chiar atunci atențiunea cititorilor, — falsificându-se intenționat cifrele.

Astfel vorbind despre Turcia, România și Serbia reducea la jumătate, dacă nu și mai puțin, armatele lor, în schimb însă, când venea vorba de Bulgaria și... Munte negru, spunea că armata acestora e mai numeroasă decât a celorlalte state balcanice.

Articolul în chestiune bine înțeles că a fost înșulțat de statul balcanic interesat, și nu putea fi altul decât Bulgaria, iar presa bulgară l-a repro-

pus cu multă mândrie, atrăgând atențiunea lumii asupra forțelor lor armate.

De atunci n'a trecut mai mult de o lună, și presa bulgară schimbă tonul.

Într'adevăr ziarul »Dnevnik« ocupându-se de puterea statelor vecine cu Bulgaria găsește că cele cinci corpuri europene Turcești sânt înarmate foarte bine: că numărul armelor sistem »Mauser« este de 970000 pentru infanterie și 190000 pentru cavalerie și că se mai așteaptă ultimul transport de 69000 puști, comandate de curând, că Turcia are două arsenale cari pot produce pe zi 21000 cartușe și că a comandat 360000000 cartușe din cari a și primit 210 milioane; că numai în anul 1908 a primit 560 tunuri cu tragere repede, 125 tunuri de câmp, astfel că numai în acești 2 ani din urmă Turcia și-a întărit artileria cu 830 tunuri.

Vorbind despre Serbia, »Dnevnik« constată că aceasta a cheltuit numai dela anexarea Bosniei și Herzegovinei peste 160 milioane cor. pentru armament și că acum are 528 tunuri și peste 300.000 arme din cele mai bune pentru infanterie.

În ceea ce privește România ziarul bulgar zice, că noi avem peste 900 tunuri din cele mai moderne și că infanteria noastră are mai mult decât 400.000 puști sistem perfecționat.

Când vine vorba despre Bulgaria însă, »Dnevnik« pierde elocvența cifrelor și zice că nu vrea să facă comparație numerică între armata bulgară și cea a statelor vecine, căci aceasta ar fi o trădare, dar atrage atențiunea Saborului că Bulgaria este inferioară, atât ca număr cât și ca modernitate, nu numai Turciei și României dar chiar și Serbiei.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 1 Decembrie n. 1910.

— **Moartea unui brav țaran român.** Din Oradea-Mare ni se scrie: Sâmbătă în 26 l. c. a încetat din viață lovit de o moarte subită unul dintre cei mai fruntași și cei mai avuți Români din B. hor, Iosif Vaina.

Fie iertatul a fost o mlădiță din numeroasa familie Vaina din comuna Zsaka (B. hor), de unde s'a mutat la Oradea-Mare acum câțiva ani.

Aici prin conveniri a început să înțeleagă starea noastră și pătruns de simțul de datorință cu vie bucurie lua parte la toate manifestațiunile noastre culturale de aici și da cu inima deschisă, îndemnat, și neîndemnat, pentru toate scopurile ce i se arătau. Cu ocaziunea renovării bisericei gr. or. din Oradea subscrie și solevște imediat 1000 cor., iar pentru tinerii români ușile casei lui erau întotdeauna deschise.

Păcat, ca fie iertatul I. Vaina a fost ne luat în seamă, ca mulți alți români și s'a stins în vrâsta cea mai frumoasă de 52 ani, s'a stins atunci când începuse să ne cunoască și rostul nosru, deși știa puțin românește.

Înmormântarea lui a avut loc Luni în 28 Noemvrie în fața unui public numeros și din comunele din jur. Prohodul a fost oficiat de dl protopop Toma Păcală, asistat de preoții V. Popovici și asesorul referent G. Tulbure. Răspunsurile funebre au fost date de corul »Hilaria« sub conducerea dirigintelui N. Firu. Fieci memoria în veci binecuvântată!

— **Asfixiere cu gaz în Hofburg.** Din Viena se telegează că în grajdurile din Hofburg au fost găsiți morți azi dimineață trei îngrijitori de cai, toți trei morți în urma unei asfixieri. Unul dintre ei, Iacob Dan, se zice că ar fi român.

Se crede că noaptea a crăpat o țevă care conducea gazul și moartea asfixierii i-a ajuns pe cei trei nenorociți în somn.

— **Oaspeți noi în temnița Seghedinului.** Cetim în »Gazeta Transilvaniei«: Un prieten, care a vizitat zilele aceste pe redactorul nostru Victor Branșce în temnița Seghedinului, ne scrie, că cu primul fulgi al iernii au sosit în această închisoare doi »agitatori« noi, în persoana unui țaran român de lângă Belus și a unui țaran șvab din comuna Károlyfalva (Káisdorf) de lângă Cinc-biserici. Primului țaran Petru Petrușan i-s'a croit o pedeapsă de 4 săptămâni pentru că a »instigat« poporul din satul său Cresue la opunere în contra autorităților, cari volau să i prescurteze în moșloarele lor crezite din moș- strămoși, iar țaranului șvab 3 luni, fiindcă la recenta campanie electorală, fiind aderent al candidatului german național Steinaker, a »agitat« contra statului și a Maghiarilor. Cei trei »agitatori« — ne scrie prietenul — sânt sănătoși și trăiesc în cea mai bună armonie și dragoste fraternală.

— **Furtună pe marea caspică.** Din Astrahan se anunță că mai mult de 10 bărci s'au scufundat împreună cu echipagiile lor. Un pod de vase pe care se aflau 300 de lucrători persiani a fost luat de apă; nu e nici o speranță de scăpare din cauza talazurilor mării. Șapte sate de pe coastă sânt inundate; populațiunea este dezolată, mai ales din cauza frigului mare care domnește aici.

Azi se telegrafiază: Vaporul »Împărăteasa Alexandra« a sosit la Petrowsk după o luptă de trei zile cu furtuna care bătuie pe marea Caspică și a reușit să salveze 16 naufragiați. Totalul bărcilor înecate este de 16. Furtuna a răpit în mare 200 de lucrători persani și 100 ruși cari s'au înecat ori au murit de frig.

— **A ars un castel al împăratului.** Din Viena se telegrafiază că ieri după amiază s'a aprins în Holics un castel în care obișnuia să locuiască Împăratul când mergea la vânatoare. În vremile din urmă castelul fusese schimbat în școală de ecvitație pentru ofițeri.

A ars aproape întreg castelul. Nu s'a putut constata până acum cum s'a născut incendiul.

— **Necrolog.** Dr. Ioan Goron, candidat de avocat, a repausat la 27 Noemvrie n., în spitalul »Carolina« din Cluj, în vîrstă de 26 ani. Înmormântarea lui a avut loc la 30 Noemvrie în cimitirul comun din Cluj.

— **Petrecere populară în Năsăud.** Din Năsăud ni se scrie: Frumoasă și înalțătoare petrecere populară a aranjat fruntașii țărănimii din Năsăud în sara de 27 Noemvrie a. c., petrecere menită a contribui la întărirea caracterelor și la însuflețirea tot mai mare pentru legea și limba noastră dulce și cătră frumoasele noastre obiceiuri strămoșești.

Poporul din Năsăud, băștinașii, acela în sufletul cărora sentimentul național și dragostea de neam nu s'a stins nici odată, au dat dovadă și de astă dată, cât de mândri sânt ei de trecutul lor strălucit, de comuna lor fruntașă și de obârșia lor grănițerească.

Petrecerea populară din 27 Noemvrie a. c., care a intrunit în pomposul edificiu al primăriei comunale tot ce poporul năsăudean are mai distins și ales: tineri și bătrâni, fectori voinici și fete mândre, apoi o mulțime de cărturari, va rămânea în tot cazul o zi memorabilă, de care cei prezenți își vor reaminti totdeauna cu drag.

Laudă și cinste merită toți acela și în prima linie membrii primăriei comunale, cari au avut ideea fericită de a aranja, cu un gând atât de bun, cu un scop atât de mare, această frumoasă petrecere românească. În cel mai frumos edificiu al Năsăudului, în sala mare, festivă a grandiosului palat al primăriei comunale.

Petrecerea populară, precedată de concert și o piesă teatrală, a reușit din toate punctele de vedere, peste așteptare.

Cele 4 puncte din programul concertului: »Ce vîi bade tîrziu«, de A. Bana, »Ileana«, de I. Muzicescu, »Trecu-i valea«, de I. Măreșian și »La fântână«, de A. Bana, au fost executate toate,

ca multă precizie și însuflețire de corul mixt
sîntesc din Năsăud.

Piesa teatrală într'un act »Tinerețe-nehănețe«,
de O. Cătană, asemenea a stărnit veselie și în-
suflețire în popor.

Rolurile principale în această piesă teatrală,
morală și instructivă, le-au avut 2 fete a'ese, din
linia frunzase din sat: *Saveta Nistor alui Ni-*
colae și Măriuca Născuțiu alui Alexandru, cari
și-au interpretat fidel și natural rolurile lor de ne-
tate tinere, îndrăgostite...

Urmează apoi pentru încoronarea succesului
zilei, jocul așteptat cu nerăbdare de tineretul pînă
de viață. Veselia și însuflețirea era generală, bu-
curia și nădejdea unor zile mai bune se celtau
pe fețele tuturor.

Cu un astfel de popor bun și brav, — avînd
în fruntea inteligență cinstită, conducători des-
volnic, — poți face minuni! L.

— **Hoți surprinși.** Din Pecica română
ni se scrie: În noaptea de 28 Noembrie,
sîmbătă Luni noaptea, niște răufăcători necu-
noruși au intrat în curtea frunzășului econom
de aici Constantin Aconi și au spart părătele dela
casa lui Emilian Rute, cel mai bogat econom
în întreg comitatul, cu gândul să fure banii ce
știau că sînt acolo.

No toc că vecinul Ghinu Aconi cu soția lui
leșind în curte cătă orele 3 dimineața, hoșii au
observat și au fugit și așa n'au avut vreme să
fure, căci banii, deși erau numai într'o cutie
(veo 600 fl.) totuș nu i-au dus, ci au putut
duce numai o perină și un chilim frumos.

Hoșii ca să poată lucra în pace, înainte au pus
o tură în curtea economului Ghinu Aconi ca să
oprească lătratul cânilor, și astfel ei în pace au
și putut sparge părătele pe unde apoi s'au bă-
gat în odăile ca să fure. Stăpînii și vecinii au
auzit tropote, dar cugătînd că sînt cail în grajd
nu s'au sculat.

Nu s'a dat încă de urmele hoșilor. C. A.

— **Tălatul copacilor fără topor.** Iată un
joc cu totul neașteptat pentru tălatul copacilor.
El se sprijină pe niște încercări făcute în timpul
din urmă de inginerii americani. Aceștia au în-
cerat să taie trunchiurile copacilor cu ajutorul
unor sârme încălzite pînă la incandescență cu
un curent electric; e un fel de tăiere care aduce
mult cu acela întrebunțat în toate casele, de a
tăia mămăliga cu așa. Această metodă n'a dat
rezultate mulțumitoare în practică. El a inspirat
însă un mijloc cu mult mai simplu unui inven-
tor din Berlin Hugo Gauke. Acesta nu mai
încălzește sârma cu ajutorul curentului electric.
El a găsit cu drept cuvînt că încălzirea se poate
face mult mai lesne și de-a dreptul prin frecarea
sârmei de trunchiul copacului.

O sarmă de oțel de 1 mm. se mișcă repede,
ca un ferestru în lemnul copacului cu ajutorul
unui motor electric special. Un trunchiu de co-
pac de 50 cm. a fost tăiat astfel în 6 minute.
Sârma de oțel încălzită foarte tare prin frecare
face o tăietură linsă și fără făină de lemn. Tăie-
tura e acoperită cu o pojghiță foarte subțire de
cărboame și lasă să se observe toată structura lem-
nului și boalele lui.

Copacul poate fi tăiat cât de jos, și chiar ceva
sub pământ unde încep rădăcinele, care pot ră-
mănea pe loc fără nici un neajuns. Un singur
muncitor e de ajuns ca să taie copacii cei mai
groși, ca cei mai tropicali cari au o grăsimă pînă
la 3 metri. Toată greutatea de a produce curentul

electric care mișcă repede sârma de oțel; această
greutate e în realitate o nimicică toată. (Natura an.
VI No. 2).

— **Fomete mare în China.** Din Shan-
gai se telegrafiază că o mare foamete bân-
tue regiunea septentrională a provinciei An-
hui. Trei milioane de lucrători sînt în su-
ferință.

— **Corturi de urzică.** În Connecticut (Sta-
tele Unite) au început a acoperi ogoarele de tu-
tun cu pânză de urzică întinsă pe stâlpi, așa că
ogorul se afla sub un cort uriaș. Stâlpii sînt
nașți de trei metri și vin 196 la pogen. Nu le
pasă nici de furtuni. Cheltuiata e de 1250 de lei
la arcul englez. Temperatura sub cort e cu 30
50 mai ridicată decît pe câmpul slobod. Ploaia
nu cade de a dreptul pe plante, ci pătrunde nu-
mai ca o ceață usoară. Nici insectele nu prea
pot face daune. Tutunul astfel lucrat aduce 3 sh.
7 pence pe pound, pe cînd cel de pe ogoarele
obișnuite se vinde numai cu 1 sh. Tutunul de
sub cort e tot așa de bun ca și cel din Suma-
tra. S'au făcut societăți să ofere astfel de corturi
pe sute de acre. Sînt și alte plante cari ar rodi
mai mult și mai bine sub adăpost. E cu puțință
o revoluție agricolă.

— **Bestialități.** Ni se scrie: Luni în 28 l. c.
desdedimineață economul Florea Cerbe din Băr-
zava s'a dus în pădurea comunală să și aducă
cîteva uscături de lemne, ca să și încălzească
odala. Sărmanul om s'a grăbit, ca să se relu-
tească pe vremea hrînitului vitelor — ce-s bol-
nave — acasă și așa cum venia cu lemnele pe
spate în cale, pe teritoriul comunal, în pășunea
urbană la un ungur pădurar ajutător la erariu, îl
șine calea și cînd ajunge pe lângă el, îl lovește
cu patul puștii în cap de trei ori și nefericitul
om cade la pământ, iar criminalul de închier
îl trage și un foc din pușca în cărcă lăsîndu-l
pe nefericitul om scaldat în sînge și zleagînd
în comună să și anunțe bravura săvârșită.

Ce se întîmplă?

Jandarmii ies la fața locului și străjerii satului
cu neamurile îl ridică pe car și îl transportă
acasă iar sergentului de jandarmi: Bagosi
Ferencz nu l cădea bine, că muribundul din cînd
în cînd, mai scotea câte un vaet și îl apostro-
fează, — în fața făpturorului, care îl e prieten
— dar fi trebuit ucis de tot!

Dela omul ce se luptă cu moartea au luat
apoi interogatorul și ca corpus delictu ferestru,
iar pe vinovat îl lăsă liber nu l confiscă nici
măcar pușca la purtarea căreia nu e îndrep-
tătit.

Astfel văzîndu se el îmbărbătat în fapta sa,
s'a lăudat pe stradă oamenilor: că lui tot una-i,
că împușcă un cîne sau un român.

Rudele nenorocitului au reclamat la fața lo-
cului pe avocatul dl Eugen Beleş din Radna,
și în acela zi s'a și adus la fața locului și a făcut
pașii necesari pentru pedepsirea bestialilor în chip
de oameni.

— **Pentru incendiații din Gurarăului** au
mai contribuit: Comuna bisericească Galeș 30
cor., prin dl protopresbiter al tractului Agnita
Ioachim Muntean: Comuna bisericească Agnita
4 cor. 66 f., Comuna bis. Alțina 3 cor., Co-
muna bis. Bărgheș 7 cor., Comuna bis. Bendorf
8 cor. 80 f., Comuna bis. Bruiu 2 cor., Comuna
bis. Ciucul mare 29 cor., Comuna bis. Chirpăr
4 cor., Comuna bis. Covăs 10 cor. 97 f., Co-
muna bis. Găinrai 1 cor. 12 f., Comuna bis. Hoș-
man 80 f., Comuna bis. Hundrubech 2 cor.
16 f., Comuna bis. Iacobeni 1 cor. 70 f., Co-
muna bis. Ighisțorului rom. 5 cor., Comuna bis.
Magărel 5 coroane 90 fileri, Comuna bise-
ricească Marpod 4 cor., Comuna bis. Nochrichiu
12 cor. 50 f., Comuna bis. Proștea 6 cor. 30 f.,
Comuna bis. Săsăuș 5 cor., Comuna bis. Seliștat

5 cor. 10 f., Comuna bis. Șomărlin 3 c., Comuna
bis. Sulumberg 4 c., Comuna bis. Toarcia 3 c. 30 f.,
Comuna bisericească Vărd 10 cor. 16 f., Comuna
bis. Zagna 3 cor. 28 f., Institutul »Frățec« din
Agnita 10 cor., Dr Simeon Chejan, adv. Agnita
5 or., Preotul V. Bunea din Fofeldea 1 cor.
Comuna bis. Cichindeal 6 cor. și Ioachim Mun-
tean, protopresbiter în Agnita 41 cor. 25 fil,
total 236 cor.

Aducem călduroase mulțăminte. În deosebi pă-
rintele protopresbiter Ioachim Muntean din Ag-
nita, care ne-a păstorit cu dragoste 29 ani, poate
avea acea bucurie sufletească, care izvorește din
recunoștința unui popor necăjit, cînd se știe și
el ajutat în nenorocire. *Primăria comunală.*

— **»Balul costumat din Arad«.** În
editura librăriei »Tribuna« a apărut o se-
rie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori,
reprezintănd costume și grupuri dela balul
costumat din primăvara aceasta. Bucata se
vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor.
20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Comercianților și vînzătorilor 50 bucăți
cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

Venitul curat se va adăoga la fondul
»Reuniunii femeilor române din Arad« pen-
tru zidirea unei școale de fete.

»Birou de informație« în Budapesta. Atra-
gem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu
titlul de sus din numerii noștri de Duminecă.

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozsvár)
strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public romîn.

Apel! Avem onoare a aduce la cunoștință
P. T. publicului, că însoțirea economică-comer-
cială »Mugurul« în sezonul acesta a luat mă-
suri pentru a se putea lipsi de agenți generali
în afacerile cu altoi de viță, deoarece acești a-
genți, răul fost necesar pînă acum, cari costă
mult și suntem siliți a le da proviziunile din ce
în ce mai mari — în detrimental clientelei fiind si-
liți a urca în măsură proviziunilor și prețul pro-
ductelor pepinăriilor noastre, pot fi ușor înlocuiți
prin inteligenții noștri dela sate, dîndule acestora
ocasiune de câștig frumos, fără de a avea osteneală
mare în schimb. — Cu acest prilej ne luăm voe
a ruga pe toți Domnii preoți, învățători, comer-
cianți români ect. din ținuturile replantinde cu
vii altoite, de a lua însuși în mână conscrierea
de comande pentru procurarea de altoi. — Înso-
țirea plătește fie-cărui agent comunal (preot. în-
vățător, comerciant, jude comunal) care însinue
comande în masă, după efectuarea în regulă a
acestor comande 6% proviziune din valoarea
brută a comandelor — în bani sau la dorință în
altoi de vie. — Tot aceiaș proviziune o plătim și
pentru mijlocirea comandelor de semănături pentru
sezonul de primăvară 1911. — Informațiuni de-
tailate precum și listă de prețuri eventual cărți
pentru conscrierea de comande trimitem la cerere
gratis și franco. — Cu toată stima: »Mugurul«
însoțire economică-comercială în Elisapetopole
(Erzsébetváros Kiskükülő vármegye).

ECONOMIE.

Cea mai națională tovărășie. Abia găsim
în neamul nostru frunzăș și cărturar, care să nu
fi avut prilej să admire, să recunoască ori chiar
să îndemne cu graiul și cu scrisul portul româ-
nesc și munca de țesături și cusături măiestre
ale femeii române.

La petreceri, la adunări culturale, portul și lu-
crul femeii române a fost prilej de admirație și
prilej de îndemn însuflețit pentru ca să-l încura-
jăm, să-l păstrăm și să-l dezvoltăm.

Și cu toții — mic și mare sîntem mândri de
portul și de lucrul mînilor femeii române. În el

Spectacolul Timișorii e magazinul de haine gata pentru băr-
bați și copii al lui

Henrich Schul & Comp.

în Timișoara, centru, strada Kossuth Lajos 21.

În noul magazin de haine deschis în palatul Băncei de econo-
mii Timișoara-Josefstadt se află haine și paltoane gata dela
cele mai ieftene pînă la cele mai fine și la ultima modă pe
lângă prețuri fixe moderate.

Magaz'nul poate fi privit oricînd, fără nici un obli-
gament de a cumpăra.

ca și în dulcea noastră doină, avem intruchipat o parte a sufletului, a inimii, a eului nostru românesc, cinstitor de tradiții și încrezător în viitorul neamului.

Cu toate acestea...

În afară de îndemnurile vorbărețe, în afară de tălmăcirea plăcerii egoiste a sufletului nostru coplesit pentru moment de frumuseța țesăturii ori a cusăturii ajunsă înaintea ochilor — prea puțin am lucrat faptic în slujba acestei munci măestre a femeii române.

E adevărat, s'au cheltuit multe năzuințe nobile și a depus multă muncă din partea câtorva aleși ai neamului în interesul acestei industrii naționale.

Ori cât ar fi însă de aiese și și de însemnate aceste roade — rămân relative, îngrădite prea strâmt, decât să poată fi judecate ca roade obștești, ca să fie gustate de un neam întreg.

Avem până acum, ca roade a unor năzuințe foarte laudabile: Albumul Reuniunii de agricultură din Sibiu (cunoscutul album Comșa), apoi albumul D-șoarei Minerva Comșa, cu modele de țesături și cusături românești. Avem apoi Albumul (lucrătoare) Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei, la Orăștie pornit cu multă străduință de d-na Elena Pop Hó-szu Longin și condus cu deșteoină de d-na Victoria Dr. Erdéyi și d-șoara Tiberia Barcean; tot asemenea avem Școala de lucru de mână la Sibiu sub patronajul «Reuniunii femeilor române din Sibiu», de fapt sub personala îngrijire a d-nei Maria Cosma, neobosită matroană așteptătoare în toate datele femeii române.

Am avut prilejul să admir atât albumurile cât și lucrările și am rămas și eu ca toți câți am avut acest pillej, — încântat de tot ce am văzut.

Dar atât Sibiu cât și Orăștie cu lucrările lor, le găsim atât de înstrăinate, izolate în marea muncă ce ar trebui să se facă pe toată întinderea pământului românesc — încât departe de a ne mulțumi cu dealcun admirabilele lor roade, — dorim să le avem cât de curând numai ca norocoși vizitatori și minunate îndemnuri — pentru o mare lucrare de acest fel vrăjită la toți Români prin toate femeile române.

Să dorim ca țesăturile și cusăturile femeii române să ajungă, prin o potrivită organizație și o cuminte acțiune — o industrie casnică pe cât de rentabilă, pe atât de susținătoare a datinilor strămoșești și a spiritului național curat și puternic!

Vorba fiind de o muncă, natural că o înprospătare, o organizare a aceleia nu să poate face decât cu ajutorul și cu folosirea învățăturilor ce ni-le slujește principiile economice și praxa izbăvitoare în cadrele acestor principii.

Că această muncă e în stare să creeze și să susțină o industrie casnică specială, ne dovedesc cele câteva societăți pentru cultivarea și valorizarea cusăturilor și țesăturilor, ce să găsim în România, una chiar sub scutul Reginei României. Ne-o dovedesc apoi roadele ajunse la atâtea expoziții, aci în țară și în străinătate.

Ne-o dovedesc chiar și desele mici geșetării ce să fac și ici și colo cu cusături românești de pildă: Societatea din Jebel, cele de prin jurul ciujului, numite «Kalotaszegi» (Călata) și alte o mulțime.

Roadele ce-am putea ajunge, de sigur ar fi peste ori ce așteptare. Am ținea viață dragoste femeii române pentru portul și lucrul maestru al mânilor sale. Am da în mâna femeii române un nou și bogat izvor de câștig și mai pe sus de toate am avea înșiruite în lupta pentru afirmarea națională, și femeia română, de pretutindenea, până la cea din urmă colibă.

După credința noastră, întreagă această organizație n'ar întâmpina mari greutăți!

Cu agitația și însulețirea, ce numai femeia poate să o pornească și să o susțină, — în scurt s'ar putea pune femeile unei mari și puternice țesături pentru producția și valorizarea țesăturilor și cusăturilor românești.

Pildă ne servesc femeile surori din România. Aici la noi, mai nou au alcătuit frații Slovaci o astfel de țesătură.

Dar mai pe sus ca orice piide, îndemn ne slu-

jește sufletul nostru românesc și dorul de-a avea femeile române în o organizație, cu care să împună, și cu care să se atirne.

Amănuntele alcătuirii acestei țesături cu drag le vor găsi femeile române în orice clipă.

Facem cu încredere deplina chemare la buna înțelegere a femeilor române și nădăjduim să le vedem în curând — la lucrul cerut de această propunere modestă.

Îndeosebi rugăm pe doamnele Maria P. Cosma, Elena P. Hossu Longin, și pe celelalte distinse țesătoare în sprijinirea cusăturilor și țesăturilor românești, să își exprime părerea față de această propunere, și într-o clipă de bună să ne cheme la muncă pentru întruparea aceleia!

Mai ales că această țesătură ar fi cea mai națională țesătură, ce o putem înțehaba în interesul neamului nostru.

Așteptăm cu drag chemarea.

V. C. Osvadă.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei se află de vânzare următoarele Călindare:

Calendarul „Minervei”

Prețul e 1.40 Cor. plus porto 72 fil. Călindarele se pot trimite numai ca pachet, ca să nu fie confiscate la poștă.

Calendarul „Lumea Ilustrată” à 1.50 (20 fileri porto).

Calendarul Național à 40 fil. (5 fil. porto).

„Posnașul” Călindăr narativ ilustrat à 60 fil. (5 fil. porto).

Calendarul Săteanului à 30 fil. (5 fil. porto).

„Amicul Săteanului” à 70 fil. (10 fil. porto).

Calendarul cu litere cyrile à 50 fil. (5 fileri porto).

Calendarul Poporului à 40 fil. (5 fil. porto).

Calendarul diecezan (Arad) cu șemalizm 50 fil. (10 fil. porto).

Calendarul diecezan (Arad) fără șemalizm 30 fil. (10 fil. porto).

La Librăria «Tribunei» se află de vânzare «Scena» revistă de teatru și muzică à 20 fil.

A apărut:

Doctorul de casă

sau

Dicționarul sănătății

de Doctorul Vasile Bianu. Impodobit cu 315 chipuri. Prețul 14 Cor. + porto și mandat poștal 80 fil. Se poate căpăta la Librăria Tribunei în Arad

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30 fileri porto, de curind apărute următoarele cărți:

G. Dobrogeanu Gherea:

NEOIOBĂGIA.

Studiu economico-sociologic al problemei noastre agrare. à 3.50 Cor.

Dr. Eraclie Sterian:

Educația Sexelor.

Ediția III-a. à 1.50.

Maxim Gorki:

Mama. Roman.

à 2.50 Cor.

Scăderea populației creștine și înmulțirea jidanilor în orașele României. Cause și re-

medii. Trei prelegeri ținute la Vălenii de Munte. — Cu o prefață de A. C. Cuză, profesor.

à 60 fileri.

Biblioteca populară Socec No 101—103. Edgar Allan Poe: Nuvele extraordinare. Traducere de Barbu Constantinescu.

à 80 fileri.

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc.

à 175 cor.

Andrè Chénier:

Oaristys. Bucolică după Teocrit.

à 15 fil.

Au apărut:

Dicționarul Român-Maghiar
prețul 6 coroane și

Dicționarul Maghiar-Român
de Ioan Gheție, prof. gimn.

prețul 10 coroane + portul poștal.

Se poate procura la autorul Ioan Gheție, profesor gimnazial în Năsăud (Naszód).

Poșta Redacției.

Adevărul (Cluj). Regretăm că nu-i putem loc. Ar provoca numai noi certuri inutile.

S. G. (Vucovar). Se chiamă Pompiliu Eliade.

Poșta Administrației.

Nicolae Oltean Felnac. Am primit 4 cor. și fil. abonament pe anul 1910.

Dimitrie Măteuș Chitighăz. Am primit 4 cor. și 50 fil. abonament pe anul 1910.

Jiva Băneș și Traian Fărcaș. Am primit 5 cor. în abonament.

Pavel Negru Șicula. Am primit 12 coroane și abonament.

Ilie Stăncescu Temes-Miklós. Am primit 4 cor. și 50 fil. abonament pe anul 1910.

Redactor responsabil: Iuliu Olteanu.

«Tribuna» institut tipografic, Nichte și com.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași d.

C. Roth

fabrică de salam
Sibiu—Nagyszobon
Reisnergasse No. 8.

Ofere pe lângă cele mai mici prețuri curente de zi:

Slănină albă prăjită

Slănină papricată.

Slănină afumată.

Precum și ori-ce fel de cârnațarii.

AVIZ!

O domnișoară română orfană, bine educată cu moral esemplară și exterior simpatic, caută aplicațiune lângă o doamnă în etate ca damă de coververzație sau asemenea ocupațiune. Poșede în grai și scris limba română și maghiară, știe coasă, croi și lucrul de mână. Condițiuni modeste. Informațiuni se dau pe calea administrațiunei acestui ziar.

BRAUN ANTAL

fabricant de instrumente muzicale în
Temesvár. Centr., Strada Prinz Eugen No. 14.
(Casa proprie).

Cel mai mare și
mai ieftin isvor
de cumpărare în
Ungaria de sud

în

instrumente: de alamă,
lemn, de suflat, cu coarde
și instrumente de bătut
precum și părțile con-
stitutive a acestora. =
Reparările se execută artistic.
Prețuri moderate.

Instrumente vechi se cumpără sau se
schimbă. Export în mic și mare.

Imprumuturi ieftine

fără nici un adaus de cheltuieli cu 4¹/₂%
se mijlocesc împrumuturi de amortizație pe
moșii pentru 10—65 de ani, se angajează
a despovăra moșii cu datoria mai scumpă,
la un împrumut mai ieftin.

Se vînd în rate avantajoase și fără scă-
rițare de preț orice mașini agricole,
prima calitate și cea mai nouă construcție
cu vapor, benzină și mașini de treierat cu
olei brut, apoi mașini de sămănat și cosit,
mori, cu vapor, benzină, olei și gaz, de-
semena sunt de vânzare 2 mașini de
sămănat, vechi, folosite, una cu 15, alta
cu 17 șire, apoi pentru un preț convenabil
o garnitură de treierat, sistem Göpel
putere de 4 HP.

Instalații de luminat cu acetilenă, prin
aparatele »Ideal« distins la expoziția din
Paris cu medalie de aur sau Beagid, lumină
frumoasă potolită, manuară sigură și simplă,
economie de 500% în apă în comparație
cu celelalte aparate, nu murdăresc, nici nu
fac funingină.

Depozit și expediția tuturor părților con-
stitutive; fitile, lize, scoici etc.

La cerere trimite un oficiant specialist în cauză.

Agentura generală comercială:

: Palmer Mátys :

Timișoara (centru), Prinz Eugen-gasse 13.
(lângă cuștătarul Koch).

**Prima băcănie
: din Oradea-Mare. :**

Mihai Petroviciu

= ș'a transmutat =

prăvălia de coloniale

și delicatese

în edificiul „Bazár”
strada principală (Rá-
koczi-ut No 2) lângă
prăvălia lui Huzella M.

Fân de luncă I^{ma} calitate

4—5000 m.-metrice se află la subscrisul de
vânzare. Ioan Prescurea, proprietar în
Réten, up. Hégen (cottul Târnava-mare).

La Librăria Tribunei se află de vânzare
revista »Convorbiri Literare« Nrii 1—8
din 1910 à Cor. 175.

Peste sărat de tot soiul :

din Magazinele Băncii de credit din Brașov
trimite cu posta sau calea ferată, cu prețu-
rile cele mai ieftine, primind arvună, sau
cu rambursă: **Josef Hufmann, Brașov.**

Au
apărut

Minneele

Cu litere latine în 12 volume legate în piele Cor. 172.

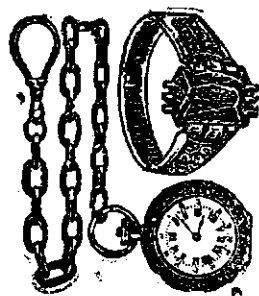
Volume singuratice 14 cor 50 fil.

Se poate comanda dela:

Librăria Diecezană,

din Arad, Str. Deák Ferenc 33.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărat.

BINDER LAJOS

clasornicar și gluvaergiu în
MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.

Depozit bogat de
totfelul de clasornice de aur și argint
precum și clasornice de metal și nickel

Articllii de argint de China.

Ochelari și zwickeri de Rathenov.

Articole optice de aur și argint.

Reparaturi solide și ieftine. Serviciu conștăntos.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la Iulius Dános, producător de
vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:
Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50.—
Vin de Rizling prima calitate » 54.—
Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie
Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor.
50.—. Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90.—
de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de îm-
prumut, începând dela 100 litre de orice
calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile
de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

Premiat cu premiul I la București în 1894.

SCULPTOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința on.
domni preoți și învățători precum și
întreg on. public român următoarele:

Ca sculptor de lemn sunt în poziție să
serveșc în orice vreme cu orice fel de
lucru de sculptură și mășcit pentru
sfintele noastre biserici creștinești d. e. :

**Iconostase (Temple) Străni, Tro-
nuri, Scaune, Chivote, Răpizi,
Uși, Cadre, etc.**

în orice stil s'ar recere, cu cele mai
moderate prețuri. Construiesc PLANURI
după dorință. Pentru toate lucrurile mele
iau garanță deplină că sunt de prima
calitate atât ca lucru cât și ca artă.

Atrăgând atențiunea on. public asupra
împrejurării, că chiar buna ouviință ar
aduce cu sine ca bisericile noastre ro-
mânești prin măestri români să se în-
frumșeteze.

Rog bunăvoința în speșal a onor. offell și
comitetele parohiale.

Ca tot respectul semnez

I. Iuliu Bosios,

sculptor și auritor în Berliște,
poșta Jám (Banat).

Promovat cu distincție de școală de sculptură.

Medalie de aur pentru lucrări de artă.

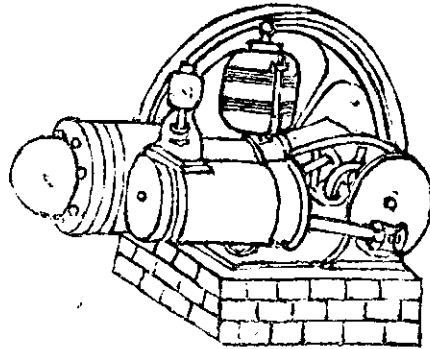
Atelier propriu de ornamentație artistică.

Credit pe ipotecă, pe cambie
și pentru officianți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,
str. Weitzer János 15.
Telefon nr. 376.

Motor cu olei brut. Nou-tate!

Cea mai contabilă putere motorică.
Cea mai ieftină uzină! Garanție necondiționată. Prețuri și condiții favorabile. Fără mașinist! Nu explodează. Nu e expusă focului. Nu e supus inspecția financiară. Nu are cazan. Funcționare simplă. Punem mașina la dispoziția oricărui individ acreditabil, fără nici o cheltuială, pentru a se convinge că face cel mai bun și cel mai vrednic de încredere serviciu. Prospekte de prețuri dela 2-60 PH gratuit.

PÁLFY TESTVÉREK
turnătorie de fer și fabrică de mașini în
SEGHEDIN-SZEGED.
Fondat în Anul 1807. Distins cu 20 medalii de aur.

— Prețuri moderate. —

ANUNȚ.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că mi-am deschis în Șiria, drumul Aradului, un atelier de : tâmplărie : (măsar) unde efectuează ori-ce lucrări ce se țin de bransa aceasta, totfelul de mobile, precum și ori-ce lucrări de edificii.

Rugând sprijinul onoratului public român, semnez

Cu stimă :

VASILE HUIU
măstru măsar,
Șiria (Világos, c. Arad).

— Să sprijinim meseriașii români ! —

— Să sprijinim meseriașii români ! —

— Serviciu conștientos. —

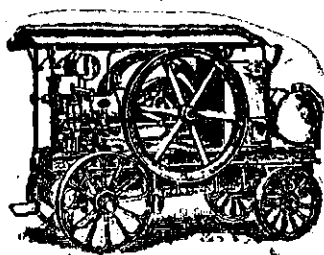
Agronomii își pot face cumpărăturile în condițiunile cele mai avantajoase la magazinul economic și de unelte al lui

Kálló István és Társa

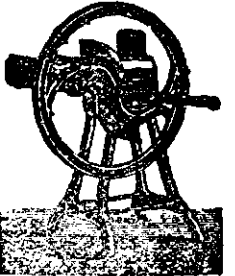
Telefon No. 850.

Oradea-mare—Nagyvárad

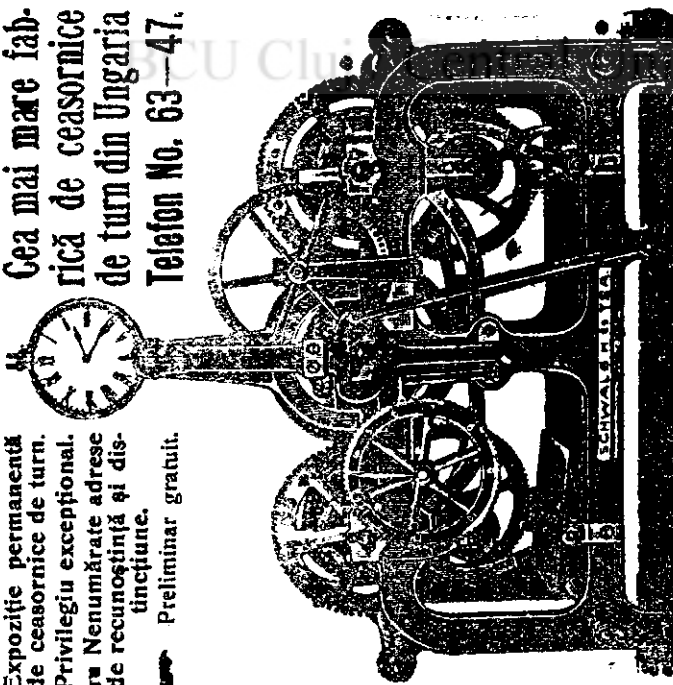
Teleki-u. No. 9.

Are în depozit, pe lângă avantajoase condiții de plată, tot-felul de mașini industriale și agricole, aparate, unelte, oleiuri, saci, mușamale funii motoare, automobile, stropitori etc. Cereți prospekte. — Expediție gratuită. — Corespondență în limba română. —

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.
Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
Telefon No. 63-47.
Expoziție permanentă de ceasornice de turn.
Privilegiu excepțional.
Nu Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiune.
Preliminar gratuit.

Prima fabrică de casse și mașini din Ungaria

I. Anheuer, Timișoara.

Casse

de cea mai nouă construcție sigur e contra focului și spargerii.

Casse cu pantere de oțel, trăsore și antrepozite panterate cu deplină siguranță contra spargerii.

Casse pentru cărți din asbest.

Panțerarea locatelor pentru casse.

Uși și ferestri panterate pentru institute de bani, cea mai nouă construcție.

Preț curent ilustrat se trimite gratis și franco acasă.

HOFFMANN SÁNDOR, Arad, Edificiul Teatrului.

Mare asortiment de :

Confecțiune p. dame

Paltoane de iarnă pentru băieți.

Stofe, catifele și materii pentru vestminte de casă.

Barcheturi, Tenise, Pânze și Albituri.

Cumpărare ocazională de câteva bucăți de

COVOARE PERZIANE.

Se primesc și doi învățacei buni.

Grijiți de viitorul vostru!

Cel mai bun mijloc pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de griji materiale este incontestabil polița de asigurare a „Asociațiunii de ajutorare reciprocă” din Timișoara.

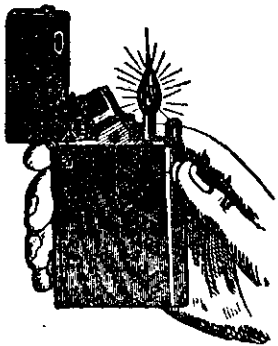
La Aceasta asociațiune poate oricine să asigure pentru ai săi pentru cazul morții sale pe lângă solvirea unei taxe lunare de 1 cor. și a unei cuotizațiuni de 2 cor. după cazurile de moarte după un an dela înscrierea sa de membru 2000 cor., după 3 ani dela înscriere pentru cazul invalidității sale o rentă lunară de 50 cor., iar după 30 de ani o rentă anuală de 600 cor.

Contra solvirei unor competențe minimale oricine poate asigura fetelor sale o zestre de 2000 cor., iar băieților când devin maioreni asemenea 2000 cor. Dacă susținătorul băiatului ori a fetei ar muri după 3 ani dela înscriere, înceată orice solvire a competențelor și băiatul asigurat primește până la etatea de 13 ani, iar fata asigurată până la etatea de 20 ani, o rentă lunară de 30 cor. și pe lângă toate acestea băiatul ori fata asigurată mai primește la timpul său și ajutorul de independentizare resp. zestrea de 2000 cor. Asociațiunea ofere ori-cui cea mai deplină garanță. Cuote semnate 9,000.000 cor., iar fondul de garanță de 200.000 cor. se află deus la Tribunalul competent.

Pentru toate categoriile de asigurare o cuotă (sumă asigurată) face cel puțin 2000 cor., iar un membru poate subscrie 10 cuote, prin urmare asigurarea pentru cazul morții, de zestre și de independentizare să poate face dela 2000 până la 20.000 coroane.

La cerere se trimit prospecte gratis și să acceptează reprezentanți demni de încredere.

„ASOCIAȚIUNEA de ajutorare reiproacă” din Timișoara.
(Adresa: Temesvár-Belváros, Jenőherczeg-utca 18).

Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator”,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

Ingrigirea frumuseții.

Chimia aranjată pentru îngrijirea frumuseții face accesibile preparațiile sale și prin săpunuri. Cu dreptul renumelui său săpunul pentru înmuierea pielii „Gladys” se poate mândri că e cel dintâi pe acest teren. Cel cari tin să și păstreze vioiciunea feței și în locul pielii sbîrcite se sibă pielea tină și roză, să folosească săpunul de spumă „Gladys” în locul mulțimei de săpunuri cari folosindu-le fac și cea mai strălucitoare piele să se adune și să se ofilească.

Prețul 1 coroană 50 filer.

Cu seria preparatelor „Gladys” trebuia să tindă și la scoaterea din circulație a pudrelor franceze de pe terenul patriei. Această a reușit, căci prin pudra „Gladys” s’a aflat un mijloc de frumuseță nesticăcios și vrednic de încredere care nu numai că a prescurtat cinstea și renumele pudrelor franceze, dar și în străinătate îl face concurență mare.

Prin alcoolizarea fină și lipsa de plumb a pudrei „Gladys”, aceasta a cucerit mult, atât în țară cât și în străinătate. Calitatea de a se lipi și faptul, că nu se vede decât foarte discret, eschide orice concurență. Strălucirea și albul ei e ca luciul marmorei de Carrara. Se găsește în trei culori: albă, roză și galbenă.

Prețul unei cutii: 2 și 3 coroane.

Deoarece preparatele „Gladys” au multe contrafaceri, preparatorul își rezervă singur lul dreptul de desfăcere.

Se află la farmacia „Împăratul Roman” alui

VIG BÉLA

Budapest, II., Fő-utca 54 szám.

11

motoare **Celebrele** originale

„OTTO”

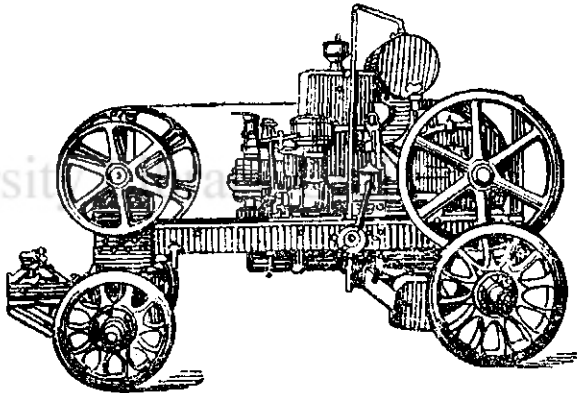
cu benzină, gaz, sau oleiu brut.

Până acum sunt în funcțiune mai mult ca 95.000

în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plată.

— Mare expediție în țară și străinătate —

Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonnáz-u. Nr. 12.

Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimit gratuit și porto franco.

Izay și Rigó

magazin de l-u rang de albituri gata de pânză albituri de pat și pânzeturi de masă
Cluj—Kolozsvar, Strada Deák Ferencz Nr. 4.

Prețuri fixe moderate.

Mare asortiment de mărfuri din patrie.

Primesc totfelul de executări de

TRUSOURI

cu orice prețuri, la chemarea în provincă arată cu plăcere colecția

:: :: de mustre. :: ::

Asortiment mare și frumos.

Pînză de in de Rumburg.

Pînză de in de Irlanda.

Pînză de in de Kreász.

BUMBA C

de Damast și Grádli.

ALBITURI GATA

pentru femei, bărbați și copii,

ALBITURI PENTRU PAT,

NĂFRĂMI DE BUZUNAR.

CIORAPI etc.

PANZETURI ALBE

și **COLORATE** pentru masă.

Telefon 66—82.

FISCHER TESTVÉREK

■ lustratori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
 ■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■
BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserici, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==

Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66—82.

— Replantați-vă vile cu altoi dela firma română! —

Altoi de vie!!

Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoi, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la

„MUGURUL“ însoțire economică-comercială Ellisabetopole (Erzsébetváros, Kiskükülő vm.) material disponibil în altoi peste două (2) milioane școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă, altoi desvotați la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni pățirea pe 10 ani cu interese de 70/o. La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și a manipulării școalei de altoi.

Prima condiție de renșită este de a folosi material solid!

Trimiteți bănești la cursul practic de altoi.

Normali altoi de bane I. Calitate și simț!

■ INTREPRINDERE ROMÂNEASGĂ ■

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri
Oradea-mare-Nagyvárad.
 Stabilimentul și cancelaria Pereces-u. 9.

Primește: plănulea și zidirea de biserici, școale, case notariale și a tot felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de cement, comande se primesc.
 Magazin stabil de pietrii artificiale pentru morminte. Prospecte gratuit.

Cele mai bune

orologe

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericeale

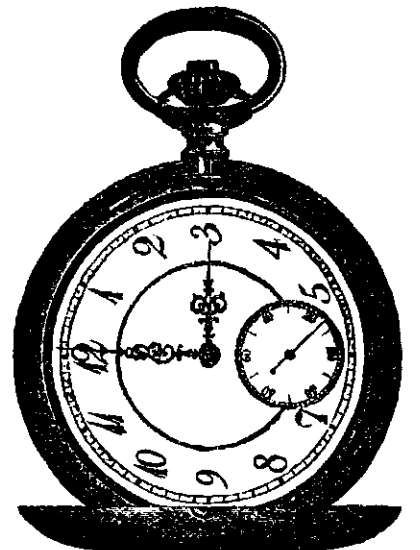
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit care îl cer cu provocare la zic. Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)
 Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Firmă românească!

In atelierele de mașini ale lui **Eugen Nicola Blaj (Balászfalva)** se pregătesc tot-felul de mașini economice și pluguri.

Mașinile sunt gata deja și după comandă se pot expedia momentan. În depozit se află gata tot-deauna, pe lângă celelalte mașini economice și cele mai bune mașini de îmblătit cu locomobile de benzin dela 3 până la 16 cai putere. Garnituri de îmblătit cu locomobile de vapor. Motoare de benzin dela 2 până la 100 cai putere. Motoare de gaz sugativ din cărbuni de lemn, cocs sau trcit. dela 10 până la 100 cai putere. Instalează mori pentru măcinat cu petrii sau valuri sau mori pentru făină clasificată. Instalează fabrici pentru făcut cărămidă și țiglă.

Oferte pentru orice mașină precum și informațiuni dă gratuit.
Catalog românesc cu prețuri la cerere se trimite gratis și franco.

Roagă onoratul public român, să binevoiască a-l onora cu comande, asigurându-l de serviciu prompt, lucru bun, și prețuri moderate. Cine va cerceta și cumpăra din atelierul de mașini al lui EUGEN NICOLA se va convinge că nu e silit a cumpăra dela străini și de multeori lăsat să fie înșelat de agenți străini.
 Adresați-Vă cu încredere la comerciantul român

Eugen Nicola, atelier de mașini economice
 Blaj (Balászfalva).

